

vergadering **C16**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en
Toerisme

van 11 oktober 2022

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het bezoek van de minister-president aan Ierland – 2 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Bart Tommelein aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het bezoek van de minister-president aan Ierland – 28 (2022-2023)	5
VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de protesten voor vrouwenrechten in Afghanistan en Iran – 27 (2022-2023)	10
VRAAG OM UITLEG van Bart Tommelein aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het handelsakkoord van de Europese Unie met Nieuw-Zeeland – 29 (2022-2023)	13
VRAAG OM UITLEG van Bart Tommelein aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de economische en handelsdialoog tussen de Europese Unie en China – 30 (2022-2023)	16
VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de verkiezingen van 25 september 2022 in Italië – 142 (2022-2023)	19
VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de actualisering van de samenwerkingsakkoorden inzake buitenlands beleid – 156 (2022-2023)	22
VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het rapport van de hoge commissaris voor de Mensenrechten bij de Verenigde Naties over de situatie van de Oeigoeren in de Chinese provincie Xinjiang – 157 (2022-2023)	24

VRAAG OM UITLEG van Annick Lambrecht aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de economische inmenging van China in de scheepvaart

– 148 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Wim Verheyden aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de rol van de Chinese maritieme sector in Vlaamse havens en de bedreiging die daaruit voortvloeit voor de strategische autonomie van Vlaanderen

– 170 (2022-2023)

27

VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de oorlogsmisdaden in Armenië

– 159 (2022-2023)

33

VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de stopzetting van de groepsstand op de International Broadcasting Convention in Amsterdam

– 137 (2022-2023)

34

VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het bezoek van de minister-president aan Ierland – 2 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Bart Tommelein aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het bezoek van de minister-president aan Ierland – 28 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister-president, u bracht op 12 en 13 september een tweedaags bezoek aan de Ierse hoofdstad Dublin. U had er onder meer een ontmoeting met de Ierse vicepremier en minister van Bedrijven, Handel en Werk Leo Varadkar en bracht een bezoek aan de haven van Dublin. Een seminarie over offshore windenergie en een bezoek aan de startup 'Hub Dogpatch Labs' stonden eveneens op de agenda.

Het vertrek van het Verenigd Koninkrijk heeft de economische banden tussen Vlaanderen en Ierland versterkt. In 2021 exporteerde Vlaanderen 3,1 miljard euro naar Ierland. Dat was 28,2 procent meer dan in 2020. De import uit Ierland bedroeg in datzelfde jaar 18,6 miljard euro. Vlaanderen zou meer dan ooit de aandacht trekken van Ierse bedrijven die willen uitbreiden en die door de geografische ligging van Vlaanderen met belangrijke zeehavens onze regio willen gebruiken als een internationaal handelsknooppunt en toegangspoort tot continentaal Europa. Uit cijfers blijkt ook dat het aantal directe maritieme verbindingen tussen Vlaanderen en Ierland na de Brexit sterk toenam. Veel verladers verkiezen namelijk een iets langere reistijd in plaats van douane- en andere controles op de landroute via het Verenigd Koninkrijk.

Minister-president, kunt u wat meer duiding geven bij uw bezoek aan Ierland, de ontmoetingen die u daar had en wie er met u meereisde?

Zijn er concrete afspraken gemaakt met de Ierse regering tijdens het bezoek?

Is tijdens het gesprek met de Ierse vicepremier de grensproblematiek met Noord-Ierland ter sprake gekomen?

U sprak in Ierland ook over de energiecrisis en de impact van de Brexit. Wat werd er exact besproken? Werden er bepaalde afspraken gemaakt?

De Vlaamse delegatie bezocht eveneens het Trinity College, de belangrijkste universiteit van Ierland. In deze universiteit wordt ook een opleiding neerlandistiek georganiseerd. Zit het Nederlands daar in de lift? Steeg de interesse in neerlandistiek de afgelopen jaren?

Werd de samenwerking tussen Vlaamse en Ierse universiteiten besproken?

Werden er bepaalde engagementen aangegaan?

Zijn er overeenkomsten gesloten met Ierse bedrijven in het kader van het bezoek?

Werd de samenwerking tussen Vlaamse en Ierse havens besproken?

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Voorzitter, minister-president, collega's, collega Slagmulder heeft het reeds geschetst: in september bezocht u de Republiek Ierland. Daarbij stonden afspraken gepland met de Ierse vicepremier Leo Varadkar en Iers minister van Toerisme en Cultuur, Catherine Martine. Ook een bezoek aan de haven van Dublin en de gerenommeerde universiteit, het Trinity College, stonden op de agenda.

Ierland neemt als noordelijk eiland een bijzondere plaats in binnen de EU. Het land trad toe tot de EU in 1973, samen met het Verenigd Koninkrijk (VK) en Denemarken. Sinds de Brexit heeft Ierland geen gemeenschappelijke grens meer met een ander Europees land. De gezamenlijke grens van Ierland met het Verenigd Koninkrijk, in het bijzonder met Noord-Ierland, is een van de meest besproken grenzen van de EU. Het Noord-Ierse protocol, dat integraal deel uitmaakt van het terugtrekkingsakkoord van het VK uit de EU, werd opgesteld om te vermijden dat er een harde grens tussen Noord-Ierland en Ierland zou komen en evenzeer om de interne Europese markt te garanderen.

Het kwam hier al meermaals aan bod, het protocol is een veelbesproken onderwerp. De voormalige Britse premier Johnson wou ervan af. Het is nu uitkijken naar de aanpak van de problematiek door zijn opvolger Liz Truss. De Brexit is voor de Ieren een bijzonder gegeven, niet alleen door de gezamenlijke grens, maar ook door de nauwe handelsrelaties tussen beide landen. Toch kon Ierland, na door een zware crisis te zijn gegaan, in nasleep van de bankencrisis, de afgelopen jaren sterke economische groei cijfers voorleggen. Dat heel wat Amerikaanse bedrijven investeren in het eiland, draagt hiertoe bij. De Brexit biedt mogelijk ook opportuniteiten voor de handel tussen Ierland en Vlaanderen. Terwijl vroeger het VK vaak een brugfunctie vervulde, zal dat in de toekomst misschien anders zijn. Daar waar de Ieren vooral importeerden vanuit het VK, kan dat nu misschien meer vanuit de Europese landen, waaronder ons land en Vlaanderen, gebeuren. Dat zou goed zijn voor onze eigen exportcijfers en het zou een ongelooflijke opportuniteit zijn.

Minister-president, kunt u toelichting geven bij het bezoek aan Ierland? Welke gesprekken werden gevoerd? Wat zijn de resultaten van deze gesprekken?

Op welke wijze en op welke domeinen of sectoren kan de samenwerking tussen Vlaanderen en Ierland worden versterkt, zeker in het licht van de Brexit? Kunt u dit toelichten?

Werd in het bijzonder van gedachten gewisseld over het Noord-Ierse protocol? Indien wel, wat is de houding of het standpunt van Ierland ten aanzien van de problemen die hierrond heersen? Hoe staat u hiertegenover? Indien niet, waarom niet?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Voorzitter, collega's, ik geef een overzicht van mijn bezoek. Mijn werkbezoek had de bedoeling de Vlaamse ambities richting Ierland op hoog politiek niveau toe te lichten en het startschot te geven voor een versterkte samenwerking op vele domeinen. Ierland neemt een unieke positie in binnen de Vlaamse noordstrategie als meest noordwestelijk gelegen EU-lidstaat en als enige lidstaat die een landsgrens deelt met het Verenigd Koninkrijk. Zo sprak ik met Leo Varadkar, Iers vicepremier en minister van Ondernemingen, Handel en Werkgelegenheid. Daarnaast had ik ook een gesprek met Catherine Martin, minister van Cultuur.

Mijn werkbezoek behelsde verder een stevig economisch luik, met een sterke focus op energie en investeringen. Ik woonde in dat verband een sessie bij over samenwerkingsopportuniteiten rond offshore windenergie en had een gesprek met

de directie van de haven van Dublin. De almaar toenemende maritieme connectiviteit tussen Ierse en Vlaamse havens speelt een cruciale rol in het vrijwaren van bevoorradingsketens.

Als minister van Cultuur had ik een overleg met de directie van de National Gallery of Ireland rond digitalisering, publiekswerking en internationale samenwerking. Dit laatste is ook voor Vlaamse instellingen cruciaal om internationaal aan de top te blijven. Verder bracht ik ook een bezoek aan het Ierse Emigratiemuseum. Het is echt een aanrader voor wie in Dublin komt, want het is een volledig digitaal opgezet museum dat als dusdanig inspiratie biedt voor het uitwerken van vergelijkbare concepten in Vlaanderen. Ten slotte bracht ik een bezoek aan de belangrijkste universiteit van Ierland, Trinity College. Ik kom daar straks nog even op terug.

Ten slotte vroeg u wie me vergezelde op deze reis. Een officiële delegatie, bestaande uit drie raadgevers van mijn kabinet en drie leden van de betrokken administraties, reisde mee. Ter plaatse werd ik ondersteund door mijn Vlaamse economische vertegenwoordiger, alsook door de Belgische ambassadeur.

Mijnheer Slagmulder, ik ga nu in op uw tweede en vierde vraag, alsook op de tweede vraag van de heer Tommelein. De energiecrisis stond uiteraard hoog op de agenda. Leo Varadkar onderstreepte de nood aan internationale samenwerking hieromtrent. Concreet spraken we af om nauwer samen te werken rond offshore wind. Vlaanderen heeft hierover heel wat technische expertise te bieden. Vicepremier Varadkar maakte verder duidelijk dat het Ierse potentieel voor onshore windenergie stilaan opgebruikt is. Wat offshore betreft, is er nog een enorm potentieel, veel meer dan Ierland zelf kan gebruiken. Zij hebben echt ambitie om offshore windparken neer te zetten en netto exporteur te worden van energie. Heel wat wetgevende obstakels bemoeilijken momenteel de concrete uitwerking. Het is de ambitie van de Ierse regering om die obstakels weg te werken. Ze lopen een beetje achter op ons, maar wij hebben 68 kilometer kust en zij hebben de kust rond heel het Ierse eiland. Dat potentieel is enorm. Ze beseffen wel dat wij heel wat expertise hebben alsook bedrijven die hen daarin kunnen bijstaan. Die openheid is er zeker.

Wat de impact van de Brexit betreft, zoeken bedrijven die handel drijven met Ierland alternatieven voor de Britse landbrug, de 'land bridge'. Daarom spelen de rechtstreekse zeeroutes tussen de Vlaamse en Ierse havens een belangrijke rol en is hun belang de voorbije jaren sterk toegenomen. Sinds de resultaten van het Brexitreferendum bekend werden, zette Flanders Investment & Trade (FIT) hier sterk op in, zowel naar de Ierse als naar de Vlaamse bedrijven. Dat alles heeft geresulteerd in de groeiende bilaterale handelsrelaties. In dit kader plant de Port of Antwerp-Bruges dit najaar een roadshow naar Ierland, die samen met FIT zal worden georganiseerd. Ik maakte tot slot zoals steeds van de gelegenheid gebruik om stil te staan bij de institutionele plaats van Vlaanderen en de mogelijkheden die dit schept op het vlak van internationale samenwerking. We zetten verder in op sterke relaties met de Ierse overheid voor alle Vlaamse bevoegdheden.

De grensproblematiek met Noord-Ierland kwam inderdaad ter sprake, gezien de gedeelde belangen in dat verband tussen Ierland en Vlaanderen. De Ierse regering wil op een open en constructieve wijze samenwerken met de nieuwe Britse eerste minister.

Unilaterale acties zijn echter niet aanvaardbaar. Daarom is er hoop dat de nieuwe Britse eerste minister zal inzetten op een onderhandelde oplossing die door alle partijen gedragen wordt. Uiteraard deel ik deze hoop.

Een kennismaking met de opleiding neerlandistiek was een van de doelstellingen van mijn bezoek aan Trinity College. Al in 1990 werd in Trinity College een Nederlandse afdeling opgericht binnen de Germanic Studies. Ik werd er rondgeleid

door de projectmanager en kreeg ook de kans enkele studenten Nederlands te ontmoeten. Cijfers over de evolutie van het aantal studenten heb ik niet, maar mocht daar een specifieke interesse toe bestaan, zou ik suggereren dit als schriftelijke vraag in te dienen, en dan kunnen onze diensten deze info wel achterhalen.

Op dit moment biedt de universiteit enkel Nederlandse lessen aan als avondcursus. Momenteel hebben de KU Leuven, de universiteiten van Antwerpen en Gent, de Arteveldehogeschool en de Thomas Morehogeschool akkoorden met Trinity College. Er werden geen verdere engagements aangegaan.

Mij bleef ook nog het prachtige 'Book of Kells' bij en de bibliotheek van Trinity College, die nu dicht is en volledig wordt hernieuwd. Het is een van de prachtigste bibliotheken in Europa.

Dan is er de vraag of er overeenkomsten zijn afgesloten met Ierse bedrijven. Er werden gedurende het bezoek geen concrete overeenkomsten gesloten met Ierse bedrijven. Tijdens een werklunch met verschillende Ierse investeerders benadrukte ik wel de ondersteuning van de Vlaamse Regering naar hen toe. Tevens voerde ik een diepgaand gesprek met een Iers bedrijf dat plannen heeft voor een substantiële investering en voor een uitbreiding van zijn activiteiten in Vlaanderen. Ook in de toekomst blijf ik inzetten op samenwerking tussen de Vlaamse en de Ierse havens. In de eerste helft van 2023 plant FIT, zoals gezegd, een sectorale handelsmissie naar Ierland, waarbij verdere relaties tussen onze bedrijven en Ierse stakeholders binnen offshore windenergie zullen worden uitgestippeld.

Wat de samenwerking tussen de havens betreft, bezocht ik de haven van Dublin om de huidige en toekomstige betrekkingen tussen de haven van Dublin en de Vlaamse havens te verkennen. De amper toenemende maritieme connectiviteit tussen Ierse en Vlaamse havens speelt een cruciale rol in het vrijwaren van de bevoorradingsketens. Zo zet de haven van Dublin sterk in op trafieken met de Port of Antwerp-Bruges. Mijn bezoek werd bijgewoond door vertegenwoordigers van de haven van Dublin, een vertegenwoordiger van de Port of Antwerp-Bruges en de bedrijven CLdN en Doyle Shipping Group. Beide zijn belangrijke spelers op het vlak van maritieme trafieken tussen Vlaanderen en Ierland. Zoals ik reeds vermeld heb, voorziet de Port of Antwerp-Bruges verder een roadshow naar Ierland. We hebben daar de lading van een schip gezien dat richting Antwerpen moest komen.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Dank u wel, minister-president, voor uw uitgebreide antwoord op mijn vragen. Het lijkt me evident dat Vlaanderen moet blijven inzetten op een goede samenwerking met Ierland. Dat is zeker en vast positief voor onze Vlaamse economie, ook gezien het feit dat Ierland een netto-exporteur zal worden in verband met offshore.

In verband met die neerlandistiek: ik vind het een goede zaak dat men daar in Ierland op inzet. Ik dacht dat dat ook in de lift zat in Polen. Dat zijn zaken die we alleen maar kunnen toejuichen, en die we ook moeten ondersteunen vanuit Vlaanderen.

Wat de grensproblematiek betreft: ik hoop dat daar op termijn geen maatregelen zullen worden genomen die in het nadeel zijn van Vlaanderen. Zelf ben ik geen voorstander van een harde grens. Als het van mij persoonlijk afhangt, is het het best dat Ierland en Noord-Ierland weer verenigd zouden worden – maar dat is voer voor een andere discussie, en dat moeten ze daar zelf zien uit te klaren.

Minister-president, ik ben vorige week met de commissie Onderwijs naar Dublin geweest voor een werkbezoek. We hebben daar onder andere ook de Belgische

ambassade bezocht. Wat me daar opviel, was dat er zowel binnen als buiten geen enkele verwijzing was naar Vlaanderen. Zoals gebruikelijk werden er binnen foto's genomen met de ambassadeur, en nergens was daar dan ook een vlag te zien van de Vlaamse Gemeenschap. U zal dat misschien ook opgemerkt hebben tijdens uw bezoek. Ik vind het toch wel jammer dat er in die Belgische ambassade geen Vlaamse zichtbaarheid is, dat er van onze Vlaamse diplomatie nergens iets te bespeuren viel. Ik vernam ook dat Peter De Wilde, de topman van Toerisme Vlaanderen en nu ondertussen ook van Onroerend Erfgoed, tijdens een symposium over publieksdiplomatie wees op het feit dat de federale diplomatie actief de Vlaamse vertegenwoordiging in het buitenland aan de kant probeert te schuiven.

Minister-president, een tiental jaar geleden heeft uw partij aan de toenmalige minister van Buitenlandse Zaken, Yves Leterme, gevraagd om te onderzoeken waarom verschillende Belgische ambassades het nalaten om bijvoorbeeld de vlag van de Vlaamse Gemeenschap uit te hangen, terwijl toen wel de Waalse en zelfs de Brusselse vlag uitgehangen werd. Is die Vlaamse zichtbaarheid ondertussen al verbeterd? Ik heb het dan natuurlijk niet alleen over vlaggen, er zijn ook veel andere zaken die meer in de picture gezet mogen worden. Waarop baseert u zich dan, als dat verbeterd zou zijn? Zult u omtrent de zichtbaarheid van onze Vlaamse diplomatie in die Belgische ambassades nog bepaalde initiatieven nemen op korte termijn?

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Dank u wel, minister-president, voor de antwoorden en de toelichting. Ik denk dat het een goede zaak is dat u in de nasleep van de Brexit de Ierse republiek hebt bezocht. Zowel Vlaanderen als Ierland zijn sterk benadeeld door het uittreden van de Britten uit de Unie. Net als Vlaanderen heeft Ierland nauwe economische banden en belangrijke handelsstromen met het Verenigd Koninkrijk. Het stimuleren van een nauwere samenwerking tussen Vlaanderen en Ierland kan voor ons de negatieve effecten van de Brexit helpen milderen maar ook voor de Ieren. En het is inderdaad belangrijk om de problematiek rond het Noord-Ierse protocol te blijven opvolgen. Het protocol is er niet voor niets gekomen. Het is een belangrijke overeenkomst, die zeker voor de Ieren een bijzondere betekenis heeft, want het moet de vrede garanderen die met het Goedevrijdagakkoord van 1998 werd ingezet. Zoals u net zei, is het uitkijken naar de houding van de Britten op dat vlak.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik wil nog even ingaan op de opmerking van de heer Slagmulder in verband met de Belgische ambassade. Wij hebben een Vlaams diplomatiek vertegenwoordiger in Londen en het was zo dat tot hier toe het idee leefde dat als we diens ambtsgebied met Ierland zouden uitbreiden, dat tot politieke spanningen met Ierland zou leiden. Ik heb dat met vicepremier Varadkar besproken en dat is absoluut niet het geval. Hij zegt natuurlijk dat hij ook liever in Dublin een Vlaamse vertegenwoordiger zou hebben maar hij begrijpt dat dat niet kan. Eigenlijk is dat ook mijn antwoord op die symboliek en toestanden van de Belgische ambassade. Ik denk dat we onze eigen diplomatie moeten uitbouwen. Wij zijn in zoveel landen van de wereld met een of andere Vlaamse dienst wel vertegenwoordigd, meestal FIT, maar ik denk dat we dat allemaal veel meer in de picture moeten zetten dan onder die Belgische-ambassadevlag te blijven. Ik merk, nu ik toch redelijk wat officiële buitenlandse bezoeken heb gedaan, ook telkens op de Belgische ambassade, dat het helemaal van de ingesteldheid van die ambassadeur afhangt. En het is zoals in alle management-literatuur de perfecte kwadrant, het heeft niets te maken met het feit of het een Franstalige is of niet. Ik kom sommige Franstaligen tegen die heel correct het institutionele kader van dit land representeren en ik kom Vlamingen tegen,

Vlaamse ambassadeurs, die dat totaal niet doen, en de twee andere ook. Het heeft dus niets met de taalrol te maken. Dat is heel triestig om vast te stellen, maar ik denk dat we vooral onze eigen Vlaamse diplomatie haar plaats moeten geven. En dat is wat mij betreft niet in de Belgische ambassade.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Dank u, minister-president, voor uw bijkomende antwoord. Ik sta zeker achter het feit dat wij onze eigen diplomatie verder moeten uitbouwen, maar ik heb ook al eens zo'n Vlaamse post bezocht in Nederland. Ik zie daar dan ook dat er wel wat verwijzingen zijn naar het federale niveau, dat er Belgische vlaggen hangen. Als het federale niveau in de boosheid blijft volharden, dan zou ik u misschien willen oproepen om die Belgische vlaggen te laten verwijderen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de protesten voor vrouwenrechten in Afghanistan en Iran – 27 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister-president, ik heb u in het verleden ook al vragen gesteld over de vrouwen- en meisjesrechten in Afghanistan. Bij uitbreiding kom ik dan ook bij u.

Deze zomer was het een jaar geleden dat de taliban opnieuw de macht overnamen in Afghanistan. We hebben daarover ook al van gedachten gewisseld, over hoe alles teruggekatapulteerd werd wat betreft de rechten van vrouwen en meisjes. We hebben toen ook unaniem een resolutie goedgekeurd om onze bezorgdheid daarover te uiten. Ondertussen is ook wel gebleken dat de vrees wat betreft het intrekken van de rechten van vrouwen en meisjes gegrond was. We zien dat middelbare scholen gesloten worden, sluiers en mannelijk gezelschap verplicht worden wanneer men het huis uitgaat. Er wordt wel geprotesteerd, maar dat wordt natuurlijk weer snel onderdrukt. De bezorgdheid over Afghanistan blijft dus bijzonder groot.

Ik kom nu dus ook bij Iran, waar in heel wat grote steden ook wel protesten hebben plaatsgevonden, naar aanleiding van het incident dat ook al genoegzaam in de commissie en in de plenaire vergadering werd besproken, wat betreft de jongedame die, wegens het niet correct dragen van een hoofddoek, gestorven is na een arrestatie. We hebben daar in de plenaire vergadering ook al genoegzaam naar verwezen. Maar het is natuurlijk breder dan dat. Het gaat over onderdrukking van rechten van vrouwen, ook van minderheden. Dat is iets wat we ook in Iran zien, dat de mensenrechten er enorm onder druk staan. Ik ben ook blij dat we vorige week de resolutie unaniem hebben kunnen goedkeuren wat betreft het vreedzaam protest. Ik vind dat we vanuit Vlaanderen, maar ook Europa, een krachtig signaal moeten geven om dit te veroordelen.

Nu volgen mijn vragen voor u, minister-president. Bij mijn eerdere vraag zei u dat er al behoorlijk wat middelen werden vrijgemaakt om de rechten van vrouwen en meisjes in Afghanistan te ondersteunen, wat natuurlijk niet altijd evident is, want als men steun geeft, moet men er wel voor zorgen dat die niet bij het regime terecht komt, maar bij de vrouwen en de meisjes zelf. Dat is een bezorgdheid die

ik deel. U gaf ook aan dat dat niet evident was, maar ik wilde vragen: wat is daar nu de stand van zaken? Zijn er initiatieven gebeurd, staan er nog op de planning? Is er ook een samenwerking met ngo's? Want u hebt toen ook aangegeven dat het belangrijk is dat lokale partners betrokken worden in de opdracht om de vrouwen- en meisjesrechten te gaan beschermen.

Die protesten in Iran, hoe kan de internationale gemeenschap daarop reageren en welke gevolgen heeft dat? Kunt u daarover ook een reflectie geven?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Dank u wel, mevrouw Talpe.

Voor uw eerste vraag verwijst u naar de vraag om uitleg die u stelde tijdens de commissievergadering van 19 april. Alle projecten die ik toen in mijn antwoord aanhaalde, lopen op dit moment door. Voor het project 'Empowerment of Women, ending violence' liep de uitvoeringsperiode voor de eerste subsidie eind 2021 af. Het restbudget bleek echter voldoende om ook de volgende fase, voor de periode 2022-2025, te financieren.

Aangaande het recht op onderwijs voor meisjes en vrouwen verwijs ik naar de VN-onderwijstop van 19 september. VN-secretaris-generaal Guterres zette met zijn visieverklaring aan het einde van deze top een hoogst ongebruikelijke stap. Hij veroordeelde de situatie in Afghanistan onverbloemd. Hiermee brak hij met het VN-protocol om geen lidstaten expliciet te bekritisieren. Het uitzonderlijke karakter van de situatie, maar ook de nadrukkelijke steun van verschillende lidstaten, waaronder België, machtigde hem daartoe. Vlaanderen voerde overigens de forcing aangaande de Belgische stellingname.

De situatie op het terrein blijft nog steeds zeer gespannen. Hierdoor blijft het voor donoren erg moeilijk om, naast humanitaire steun, bijkomende hulp ter plaatse te bieden. Met de financiering van 200.000 euro aan het Wereldvoedselprogramma in 2021 nam Vlaanderen zijn verantwoordelijkheid. Mijn diensten volgen verdere evoluties en opportuniteiten evenwel op.

Ten slotte wil ik nog meegeven dat Vlaanderen tijdens DGE-vergaderingen (directie-generaal Europese Zaken en Coördinatie) stevast zijn steun voor de EU-positie over de taliban uitspreekt.

Vlaanderen onderschrijft ook volmondig de verklaring die de EU-woordvoerder op 14 augustus aflegde. Hierin wordt gesteld dat de taliban hun beloftes niet nakomen. Vrouwen en meisjes blijven immers verstoken van onderwijs. Ze worden bovendien onderworpen aan nieuwe kledingvoorschriften en hun bewegingsvrijheid wordt beperkt. Hierdoor sluit men hen uit van deelname aan vele aspecten van het maatschappelijke leven.

Tezelfdertijd veroordeelt de EU onder meer gedwongen huwelijken. Huiselijk geweld neemt toe. De EU roept Afghanistan dan ook op om alle kwalijke wetgeving en elk beleid dat de mensenrechten schendt, in te trekken. Dit is een vereiste om het vertrouwen te herstellen en een noodzakelijke voorwaarde om de structurele, bilaterale steun aan de Afghaanse regering ooit eventueel weer op te starten. Zolang dat niet het geval is, zal de EU haar steun voornamelijk rechtstreeks op het Afghaanse middenveld blijven richten, op het Afghaanse Forum van vrouwelijke leiders bijvoorbeeld.

Wat de situatie in Iran betreft, heb ik niets dan begrip voor de strijd van de Iraanse bevolking tegen het islamitische regime. De strijd tegen de absurde kledijvoorschriften voor vrouwen verdient lof. In navolging van de Verenigde Naties en

van de Europese Unie vraagt ook Vlaanderen met aandrang respect voor de mensenrechten in Iran.

Ik ben bijzonder bezorgd over de gewelddadige en buitenproportionele reactie van het regime op de protesten, maar ook over restricties op communicatiemiddelen, zoals social media. Bovendien worden honderden burgers gearresteerd, met inbegrip van mensenrechtenactivisten, advocaten en journalisten. Dat gebeurt arbitrair. Het regime verzuimt zelfs het aantal arrestanten mee te delen.

Iran ondermijnt onder meer de vrijheid van meningsuiting. Tijdens de plenaire vergadering van afgelopen woensdag onderstreepte ik al dat Vlaanderen, in navolging van de Verenigde Naties en de Europese Unie, met aandrang respect eist voor fundamentele mensenrechten. Dat is vanzelfsprekend. Het gebruik van geweld tegen geweldloze betogers is onaanvaardbaar. Het recht op vreedzaam protest moet altijd gewaarborgd worden.

De EU en haar lidstaten dringen er bij de Iraanse autoriteiten op aan zich strikt te houden aan de beginselen vastgelegd in het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten, waarbij Iran partij is. Ik verwacht dat Iran het gewelddadige optreden tegen de protesten onmiddellijk stopt en onder meer de internettoegang en de vrije informatiestroom garandeert en herstelt. In navolging van de EU roep ik Iran op het aantal doden en gearresteerden mee te delen, alle niet-gewelddadige demonstranten vrij te laten en in een eerlijk proces te voorzien voor alle gevangenen. Ook de moord op Mahsa Amini dient naar behoren te worden onderzocht.

De Europese Unie zal voorafgaand aan de volgende Raad Buitenlandse Zaken alle beschikbare bijkomende opties overwegen om de moord op Mahsa Amini en de reactie van de Iraanse veiligheidstroepen op de demonstraties aan te pakken. Mijn diensten volgen waar mogelijk op.

Zoals u weet, gelden verder reeds strenge sancties tegen Iran. Vlaanderen onderhoudt vanzelfsprekend geen diplomatieke banden met dit regime.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister-president, ik dank u voor de uitgebreide stand van zaken. Wat betreft Afghanistan ging dat over de lopende initiatieven en de zoektocht naar opportuniteiten. We mogen dat niet loslaten, net zomin als het volgehouden standpunt dat Vlaanderen inneemt op de diverse Europese fora. We verwachtten natuurlijk niets anders, dat is zo klaar als een klontje.

Zowel wat de taliban betreft als Iran, is het duidelijk dat de mensenrechten met de voeten worden getreden. U hebt net ook een hele resem aan incidenten opgesomd. Ik wil eigenlijk in de eerste plaats mijn ongelooflijk respect uiten voor de vrouwen en ook mannen die in Afghanistan blijven vechten voor hun rechten en hun leven riskeren door op straat te komen en te protesteren. Dat mag even in de picture worden gezet. Als zij dat niet doen, blijft alles in het donker. Dat is belangrijk, dat ze het lef hebben om dat te doen. Dat is ongelooflijk moedig. Dat verdient onze steun.

Ik kreeg vorige week nog een berichtje van een Ieperse ngo, Moeders voor Vrede, die in Afghanistan actief is. Het deed me deugd om te horen dat men creatief omgaat met bepaalde wetgeving daar. Na de sluiting van de middelbare scholen is men gestart met workshops in private scholen. Dat wordt wel toegelaten. Op die manier kan men de middelbareschoolkinderen enige opleiding geven. Het is jammer dat het op die manier moet gebeuren, maar vanuit het veld gebeurt er een en ander. We moeten vanuit Vlaanderen ook creatief kijken naar ondersteuning van hun rechten, aangezien de rechte weg niet op veel begrip kan rekenen.

Ik las dat Rusland een handelsdeal sloot met Afghanistan waarmee ze bepaalde goederen – benzine, diesel, gas en tarwe – zullen exporteren naar dat land doordat er naar het Westen niet meer kan worden geïmporteerd sinds de sancties. Hoe heeft de EU daarop gereageerd? Houdt dat eigenlijk niet de facto een erkenning in van het Afghaanse regime door het Kremlin? Dat is een bijkomende vraag, maar ik wou ze toch stellen omdat ze hieraan vasthangt.

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Voorzitter, minister-president, met betrekking tot het kantoor van Flanders Investment & Trade (FIT) in Teheran zijn er problemen rond operationaliteit. Hoe ziet u dat in de toekomst, ook op politiek vlak? Houden we dat kantoor aan of niet? Verandert de situatie in Iran daar iets aan?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Talpe, als we sancties instellen tegen Rusland en men maakt daar gebruik van om met een andere schurkenstaat akkoorden af te sluiten, kunnen we niet anders dan dat veroordelen. Dat is zowel tegen de geest van onze houding tegenover Rusland als die tegenover Afghanistan. Het is een element waar we altijd rekening mee gehouden hebben. Dat behoorde tot de mogelijkheden. Dat lijkt me evident.

Mijnheer Nachtergaele, in Iran hebben we een kantoor met enkel lokaal personeel zonder diplomatiek statuut. We willen dat aanhouden in de toekomst. Dat maakt het mogelijk om met het middenveld, los van het regime, contacten te onderhouden en handel op te zetten.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Ik heb niet veel toe te voegen, het antwoord was al redelijk uitgebreid. Ik hoop dat de situatie enigszins kan worden genormaliseerd of rechtgezet. Ik ben blij dat Vlaanderen daarmee verder aan de slag gaat, ook op de Europese fora. We mogen dat niet loslaten. Het zal dan ook nog geregeld in deze commissie terugkeren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Tommelein aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het handelsakkoord van de Europese Unie met Nieuw-Zeeland – 29 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Voorzitter, minister-president, collega's, op 30 juni laatstleden hebben de Europese Unie en Nieuw-Zeeland onderhandelingen over een handelsovereenkomst afgerond. De Europese Unie was blijkbaar een van de laatste grote regio's waar Nieuw-Zeeland nog geen handelsakkoord mee had afgesloten. Het akkoord is er ook niet zonder slag of stoot gekomen. Het resultaat was het eindpunt van vele jaren onderhandelen, tot zelfs de laatste uren, zo is ons bekend. De premier van Nieuw-Zeeland, Jacinda Ardern, kwam er eind juni alvast speciaal voor naar Brussel om de laatste knopen door te hakken.

Het akkoord zou in grote mate de douanerechten wegnemen op de handel tussen de EU en Nieuw-Zeeland en meer dan 90 procent van de toltarieven zou

verdwijnen. Ook de toegang van Europese bedrijven tot de markt van overheids-aanbestedingen binnen Nieuw-Zeeland zou veel vlotter moeten verlopen. Uiteraard moeten we als Vlaamse regio onze handelsstromen met Nieuw-Zeeland relativeren. Het gaat uiteraard niet om onze grootste handelspartner. In 2021 exporteerden we voor ongeveer 386 miljoen euro goederen, ongeveer 0,1 procent van de hele Vlaamse export. Maar dat neemt niet weg dat de EU als geheel de derde grootste handelspartner van Nieuw-Zeeland is. Naar verluidt zou de handel met 30 procent kunnen toenemen en zouden de Europese investeringsstromen naar Nieuw-Zeeland met meer dan 80 procent kunnen stijgen.

In het algemeen werd het handelsakkoord positief onthaald. Nieuw is immers dat dit het eerste handelsakkoord van de Europese Unie is waar duurzame ontwikkeling en klimaat in werd geïntegreerd. Uiteraard zijn er ook kritische geluiden, zoals bij Boerenbond. Nieuw-Zeeland exporteert immers in belangrijke mate landbouw-producten, wat uiteraard steeds een impact kan hebben op onze eigen landbouw-sector. Toch mogen we dit niet overschatten. Voor sommige landbouwproducten zal overigens een douanetarief blijven gelden.

Minister-president, hoe kijkt u naar het afgesloten handelsakkoord tussen de EU en Nieuw-Zeeland? Welk potentieel ziet u voor Vlaanderen? Kunt u dit toelichten? Wanneer zal het akkoord naar de Raad en het Europees Parlement gaan? Welke stappen moeten er nog worden gezet om tot effectieve goedkeuring te komen? Wat is de voorgestelde timing om het handelsakkoord effectief in werking te laten treden? Wat is de status van het handelsakkoord? Is het een 'EU only'-akkoord of een gemengd akkoord? Moet er met andere woorden ook een goedkeuring door de respectieve lidstaten gebeuren?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Tommelein, ik geef mijn evaluatie van het afgesloten handelsakkoord. Ik sta positief ten aanzien van het gevonden politieke akkoord tussen de EU en Nieuw-Zeeland over een nieuw handelsverdrag. Ten eerste zal het akkoord de reeds bestaande handel vergemakkelijken en bijkomende marktopeningen creëren voor onze bedrijven. Daarnaast is het land een geostrategisch gelijkgezinde partner met wie we de banden versterken.

Momenteel analyseren mijn diensten de finale inhoud om vervolgens als Vlaamse Regering een finale positie in te nemen. Ik kan dus voorlopig enkel mijn eigen kijk ten persoonlijke titel meedelen.

Vlaanderen heeft globaal genomen een positieve handelsbalans met Nieuw-Zeeland en hoewel de invoertarieven voor EU-goederen reeds relatief laag waren voor het afsluiten van dit akkoord, zullen ook significante tarieven op delen van de automobielen-, landbouw- en textielsectoren die nog bestonden, volledig weggewerkt worden.

Tariefverlagingen zijn een tastbaar gevolg, maar er zijn ook tal van afspraken gemaakt die de handel in se zullen vergemakkelijken, zoals rond conformiteitsvereisten en -procedures, douanesamenwerking, sanitaire en fytosanitaire maatregelen enzovoort.

Daarnaast is er ook over een aanzienlijke liberalisering van de Nieuw-Zeelandse dienstenmarkt onderhandeld en bevat het akkoord bepalingen inzake digitale handel om bijvoorbeeld gegevensstromen in een veilige omgeving voor consumenten te vergemakkelijken.

Voorts is de Nieuw-Zeelandse openbare aanbestedingsmarkt, goed voor ongeveer 60 miljard euro per jaar, ook aanzienlijk geopend voor EU-economische actoren voor zowel diensten, bouwwerken als goederen.

Belangrijk voor Vlaanderen, en dus iets wat ik bijzonder toejuich, is de opname van een kmo-hoofdstuk, dat deze bedrijven moet bijstaan om optimaal gebruik te kunnen maken van de voordelen die het akkoord brengt.

Ik heb ook akte genomen van het zeer ambitieuze hoofdstuk inzake handel en duurzame ontwikkeling. Daarbij worden specifiek groene goederen en diensten geliberaliseerd, wat een goede zaak is. Vlaanderen beschikt namelijk over veel expertise om de klimaatuitdaging aan te pakken, en het is belangrijk dat de EU-handelsagenda dit ondersteunt.

Ten slotte worden onze defensieve belangen in rekening gebracht met een gefaseerde afbouw van EU-invoertarieven op Nieuw-Zeelandse melk- en boterproducten. Ook zullen intellectuele eigendomsrechten beschermd worden tot op een hoog niveau en zijn er afspraken gemaakt over antidumping, antisubsidie en vrijwaringsmaatregelen, om eerlijke handel te garanderen. Dit wordt versterkt met mededingingsafspraken voor bijvoorbeeld fusies, subsidies en activiteiten van staatsbedrijven.

Na publicatie van de teksten zullen die nu juridisch nagekeken worden, de zogenaamde 'legal scrubbing'. Vervolgens zal het akkoord vertaald worden in alle officiële talen van de EU. Nadien wordt het akkoord voorgelegd aan de Raad en zodra de Raad akkoord gaat, kunnen de EU en Nieuw-Zeeland het akkoord ook formeel ondertekenen. Ten slotte zal het akkoord naar het Europees Parlement worden gestuurd ter goedkeuring en zodra ook Nieuw-Zeeland de ratificatie heeft afgerond, kan het akkoord formeel in werking treden. Het is moeilijk om hier een concrete timing voorop te stellen, maar meestal duurt zo een taal-juridische opschoning ongeveer zes maanden, dus is mijn verwachting dat dit dossier begin volgend jaar op tafel komt.

Dit is een 'EU only'-akkoord. Het zal dus met een gekwalificeerde meerderheid moeten aangenomen worden in de Raad. De nationale of regionale parlementen, zoals het Vlaams Parlement, zijn bijgevolg niet gevat.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Dank u voor de toelichting, minister-president. Vrijhandel is inderdaad een belangrijke factor voor economische groei. Als Unie zijn wij een belangrijk economisch blok en wanneer we onze export een extra boost kunnen geven, is dat altijd positief.

Uiteraard is Nieuw-Zeeland niet onze grootste handelspartner, maar in een wereld waar de geopolitieke spanningen onder druk staan zoals vandaag, waarin zich nieuwe machtsblokken ontplooien en de Europese Unie zijn plaats zoekt in de wereld van de 21e eeuw, is het zonder meer van belang stevige banden uit te rollen met een democratisch land elders in de wereld – en Nieuw-Zeeland is zo'n democratie –, en goede relaties met een minimum aan beperkingen kunnen onze band alleen maar versterken.

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Dank u, collega Tommelein, voor deze vraag. Ik onderschrijf wat u net zegt. Dergelijke handelsakkoorden zijn enorm belangrijk. Het belang daarvan kan voor ons niet worden onderschat.

Ik ben het ook met u eens, en ook met de minister-president, dat die handelsakkoorden steeds meer worden gebruikt als een hefboom om ook inzake duurzaamheid en dergelijke zaken te realiseren.

Tot slot ben ik heel blij dat het een 'EU only'-akkoord is. Ik heb u daar een schriftelijke vraag over gesteld, minister-president. Hoe onbegrijpelijk is het dat

België als enige en laatste in de EU een aantal handelsakkoorden nog niet heeft goedgekeurd? Ik vraag me af wat sommigen in dit land bezielt om onze handelsakkoorden niet goed te keuren en op die manier ons welzijn en onze welvaart op het spel te zetten. Het zijn niet de Vlamingen die dat doen, in Vlaanderen zijn al die handelsakkoorden wel al goedgekeurd. Er zijn er maar twee waarvoor wij als enige partner in Europa nog geen akkoord hebben gegeven. Ziet u nog hefbomen om dat in orde te brengen? Het is immers een enorme imagoschade. Het geeft de indruk dat wij de onderhandelaars, die na jaren onderhandelen zoals hier een akkoord bereiken, eigenlijk voor schut zetten.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik stel met u vast, mijnheer Muyters, dat dit eerder systeem is dan uitzondering op dat vlak. Het is ongelooflijk hoe vaak ik dat in internationale contacten moet uitleggen – niet alleen in Europa, heel de wereld ziet dat. Ik noem dan altijd drie getallen. Wij vormen 60 procent van de bevolking, 70 procent van het binnenlands product en 85 procent van de export. Dat wil zeggen dat onze belangen in de handelsverdragen enorm groot zijn. Die van de andere samenstellende delen van dit land zijn bijzonder klein. Als je belangen zo klein zijn, is het gemakkelijk om daar weet-ik-veel-welke hoge morele dingen aan toe te voegen. Onze houding is altijd dat je op het platform van een handelsakkoord al die andere moeilijke thema's ter sprake kan brengen. Dan heb je een 'common ground' waarbij je sterker in je schoenen staat om daarover te discussiëren. In de meeste gevallen zit de federale overheid op onze lijn en is het optreden van de grootste deelstaat samen met de bond onze hefboom.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Tommelein aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de economische en handelsdialoog tussen de Europese Unie en China – 30 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Voorzitter, collega's, minister, in een vorige vraag ging het over Nieuw-Zeeland als handelspartner, maar wanneer het over China gaat, spreken we over een totaal andere grootteorde. Voor China is de Europese Unie zijn belangrijkste handelspartner. Voor de EU staat China, na de Verenigde Staten, op de tweede plaats. Dat vertaalt zich ook naar de Vlaamse handelsstromen: China staat in de top 10 van landen waaruit we exporteren en in de top 5 van landen waarvan we importeren.

De relatie met China is evenwel niet de eenvoudigste. Het communistische regime en de staatsgeleide economie zijn op een andere leest geschoeid dan onze instellingen. Bovendien evolueert de geopolitieke context op die manier dat China steeds meer op tal van terreinen een uitdager van het Westen wordt, niet alleen economisch, waarbij duidelijk is dat van een handelsevenwicht nog niet echt sprake is, maar ook zeker militair en strategisch. Meer en meer zijn deze zaken ook met elkaar verweven, en dit komt ook in verdere vragen van collega's aan bod tijdens deze commissievergadering.

Tegen die veranderende achtergrond vond deze zomer op 19 juli de negende economische en handelsdialoog tussen de EU en China plaats. We lezen in de rapportage van de EU-dossiers die als mededeling op de Vlaamse Regering werden geagendeerd, dat de dialoog vooral ging over de mondiale economische

uitdagingen, de verstoringen van de toeleveringsketens door de covidcrisis en de gevolgen van de Russische invasie van Oekraïne. Daarnaast werden ook bilaterale handels- en investeringskwesties en financiële diensten besproken.

Twee weken na deze handelsdialoog werden we echter opnieuw geconfronteerd met geopolitieke spanningen waar China bij betrokken is. Op 2 augustus bezocht de voorzitter van het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden, Nancy Pelosi, het eiland Taiwan, tijdens een meerdaagse rondreis door het Verre Oosten. China reageerde daarbij als door een wesp gestoken, omdat het Chinese regime Taiwan nog steeds als een afvallige provincie en dus een integraal deel van China beschouwt. Als direct gevolg hield de Chinese marine militaire oefeningen rond het eiland, waarbij de veilige doorgang van diverse handelsschepen in het gedrang kwam in de Straat van Taiwan. Ook Taiwan is trouwens een belangrijke handelspartner van Europa, zeker voor halfgeleiders.

Minister, wat zijn de resultaten van de negende handelsdialoog tussen de EU en China? Kunt u dit toelichten?

Op welke wijze zijn deze resultaten concreet voor Vlaanderen van belang? Welke opportuniteiten voor Vlaanderen zijn er? Zijn er specifieke sectoren in Vlaanderen waarvoor deze dialoog een bijzonder belang heeft en waar er een zeer concrete impact is?

Worden deze gesprekken of de resultaten ervan gehypothekeerd door de spanning rond Taiwan? Indien ja, op welke manier?

Welke positie neemt Vlaanderen in tegenover de kwestie Taiwan, gelet op de spanningen deze zomer?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Tommelein, ik reageerde gisteren ook als door een wesp gestoken, maar het was letterlijk. Louter ter informatie.

Wat zijn de resultaten van de negende handelsdialoog tussen de EU en China? Ontmoetingen op hoog niveau, zoals de handelsdialoog tussen de EU en China, geven vooral politieke signalen met betrekking tot de staat van de relaties tussen de twee partijen en bieden leiders aan weerszijden de kans om elkaar en de buitenwereld enkele boodschappen mee te geven. In deze context is het aldus moeilijk om concrete resultaten van de negende handelsdialoog tussen de EU en China voor te stellen.

Ik geef u hierbij echter zes voorname aandachtspunten die aangehaald werden tijdens deze handelsdialoog. Er werd gesproken over samenwerking om de economische gevolgen van de Russische invasie van Oekraïne tegen te gaan, samenwerking ter hervorming van de Wereldhandelsorganisatie (WTO), informatie-uitwisseling rond de bevoorrading van kritieke grondstoffen, engagementen om Europese leasingbedrijven niet te hinderen in hun activiteiten op de Chinese markt, samenwerking in de strijd tegen COVID-19, en de uitbreiding van samenwerking inzake dierenwelzijn.

Naast deze zes onderwerpen maande de EU tijdens de besprekingen China aan om af te zien van economische dwangmaatregelen zoals in het geval van Litouwen, om het gelijk speelveld te respecteren en om zijn COVID-19-strategie met strenge lockdowns te herzien.

Op welke wijze zijn deze resultaten concreet voor Vlaanderen van belang? Zoals net vermeld, is het moeilijk om bij de negende handelsdialoog tussen de EU en

China concrete resultaten en opportuniteiten voor Vlaanderen in het algemeen of een impact op specifieke sectoren in Vlaanderen te duiden.

De hiervoor aangehaalde aandachtspunten signaleren enkele van de prioriteiten die de EU en China in hun wederzijdse betrekkingen willen nastreven. Enige impact van dit soort gesprekken is vaak slechts voelbaar op lange termijn door het verbeteren van de overkoepelende geopolitieke en macro-economische omstandigheden op de wereldmarkt. De huidige context van Chinese sancties tegen onder meer Europese parlementsleden laat echter niet toe concrete afspraken met handelsimpact te maken.

Concreet zou het aandachtspunt 'samenwerking ter hervorming van de WTO' op termijn moeten toelaten dat er een convergentie is van regelgeving en standaarden op wereldvlak en dat oneerlijke handelspraktijken via het geschillenbeslechtsingsorgaan aangevochten kunnen worden, met andere woorden dat de WTO haar missie effectief zou kunnen nastreven.

Het aandachtspunt 'informatie-uitwisseling omtrent de bevoorradingketens van kritieke grondstoffen' zou tot doel hebben economische actoren die deze materialen verwerken, gebruiken of verhandelen, te voorzien van een voorspelbaardere keten. Uiteraard, een toenemende mate van transparantie hieromtrent lost de bevoorradingproblematiek en de afhankelijkheden van bepaalde landen op lange termijn niet op. Men zal vanuit EU-perspectief verder moeten streven naar diversificatie en het opbouwen van open strategische autonomie.

Uiteindelijk geven engagementen die bijdragen tot een gelijk speelveld Europese en Vlaamse bedrijven de kans om op gelijke voet te concurreren met China en de rest van de wereld. De reeds aangehaalde engagementen zijn uiteraard kleine stappen in deze richting en hoewel zij blijf geven van een zekere goodwill langs Chinese kant, remediëren zij uiteraard niet aan de fundamentele oorzaken die aan de basis liggen van de vaak minder dan eerlijke concurrentieomstandigheden in China. Het EU-investeringsverdrag met China (CAI) is hiervoor het instrument dat werd nagestreefd door de Commissie, maar dit akkoord is momenteel bevroren door de sancties genomen door China tegen Europese parlementsleden en andere Europese actoren. Deze sancties leidden tot een resolutie van het Europees Parlement die de vooruitgang in het CAI-dossier afhankelijk maakt van de intrekking van deze Chinese sancties.

Wat de invloed van Taiwan betreft: de EU tracht constructief in dialoog te treden met China als partner voor samenwerking zonder evenwel blind te zijn voor de acties die China onderneemt als systemisch rivaal in de ruimere geopolitieke context en als concurrent in de wereldeconomie. De manier waarop China reageert op contacten van buitenlandse overheden met Taiwan, is een bron van spanningen.

De positie van Vlaanderen ten aanzien van Taiwan is onveranderd gebleven sinds mijn antwoord op vorige parlementaire vragen rond Taiwan. Vlaanderen sluit zich aan bij de meeste landen in de wereld, waaronder ook de lidstaten van de Europese Unie, en hanteert het een-Chinabeleid, waarbij de Volksrepubliek China als het echte China wordt erkend. Tegelijkertijd onderhoudt Vlaanderen contacten met Taiwan op ambtelijk niveau en hechten we veel belang aan samenwerking met Taiwan op ambtelijk en technisch niveau.

De samenwerking op ambtelijk en technisch niveau tussen Vlaanderen en Taiwan werd verder versterkt op 19 januari 2022, toen secretaris-generaal Julie Bynens van het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken en viceminister van het Taiwanese Ministerie van Buitenlandse Zaken Harry Ho-Jen Tseng een overkoepelend memorandum van overeenstemming betreffende de samenwerking tussen Vlaanderen en Taiwan ondertekenden. Daarin werden zes bestaande overeenkomsten in verschillende domeinen tussen Vlaanderen en Taiwan samengebracht.

Ik moet eerlijk zeggen dat die ondertekening tot minder heisa op het wereldforum heeft geleid dan wat mevrouw Pelosi heeft gedaan.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Minister-president, ik dank u voor de toelichting.

Onze relatie met China is inderdaad niet eenvoudig; dat komt straks ook nog aan bod. We mogen echter niet naïef zijn als het op China aankomt. We moeten onze economische belangen toch kunnen maximaliseren, zonder daarbij onze strategische veiligheid en onze kritische sectoren in gevaar te brengen. Daarom is het belangrijk dat we een open en gestructureerde dialoog met deze mondiale grootmacht blijven voeren, ook in het belang van onze eigen welvaart en economie.

Ook inzake Taiwan mogen we niet naïef zijn. We zien vandaag wat er in Oekraïne gebeurt. Niets sluit uit dat China op een bepaald moment gelijkaardige onzalige beslissingen neemt, ook al is er wel een belangrijk verschil. Rusland is een grootmacht op zijn retour, dat wordt langzamerhand duidelijk. China wordt altijd maar machtiger en heeft meer tijd, maar dat maakt het niet minder gevaarlijk.

Veel zal afhangen van de vraag of China zijn economische macht enkel ziet als een middel om geopolitieke doeleinden te bereiken, dan wel als een belangrijke basis voor de welvaart van zijn eigen bevolking. Het is cruciaal om dit alles zeer nauwgezet te blijven volgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de verkiezingen van 25 september 2022 in Italië – 142 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister-president, bij de verkiezingen in Italië kwam het rechtse Fratelli d'Italia als grote overwinnaar uit de bus, met al kopvrouw Giorgia Meloni. De gesprekken rond de formatie zijn nog bezig, maar zij wordt dus hoogstwaarschijnlijk de eerste vrouwelijke premier van het land.

Velen kijken met enige bezorgdheid naar deze ontwikkelingen in Italië, de derde grootste lidstaat van de Europese Unie (EU). De partij Broeders van Italië geldt als ultraconservatief en nationalistisch en er wordt gezegd dat ze ook wortels heeft in het fascisme. Ze onderhoudt ook nauwe relaties met onder meer de Hongaarse premier Viktor Orbán.

Van Meloni zelf weten we dat ze in 2014 nog pleitte voor een uitstap uit de EU en de eurozone. Ze had ook uitgesproken standpunten over minderheden, lgbtqi+ en abortus. Er bestaat dus vrees over wat er zal gebeuren met die rechten, met deze nieuwe leiding in Italië. De Franse premier en de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken lieten die bezorgdheid eerder ook al blijken.

Daarom heb ik enkele vragen voor u. Hoe schat u de uitslag van de verkiezingen in Italië in? Welke impact ziet u voor de Europese Unie?

We weten dat Vlaanderen op cultureel en academisch vlak heel nauwe banden heeft met Italië. Plant u hierover contacten te leggen, na de aanstelling van de regering, met de nieuwe administratie?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Talpe, vanuit Vlaanderen is het moeilijk om de exacte verzuchtingen en aspiraties van de Italiaanse kiezers in te schatten. Geen enkel land in Europa kende na de Tweede Wereldoorlog zoveel verschillende regeringen als Italië, namelijk 75. Politieke volatiliteit lijkt dus een wezenlijk kenmerk van de Italiaanse politiek.

De onderhandelingen voor de vorming van een nieuwe regering zijn volop aan de gang. President Mattarella moet zijn keuze voor de premier nog bekendmaken aan het nieuwe parlement, dat pas op 13 oktober voor het eerst samenkomt. Het is dus nog te vroeg om inschattingen te maken of conclusies te trekken over de precieze gevolgen van de verkiezingen, wanneer de regering nog niet geïnstalleerd is. Het regeringsprogramma en de keuze voor ministers zullen uiteraard belangrijke factoren zijn.

Ik hoop alvast dat men een regering zal vormen die de Europese waarden en normen, waar Vlaanderen zich ten volle achter schaaft, actief verdedigt. De verkiezingen zijn in elk geval democratisch verlopen, en dat is wat telt.

De impact op de Europese Unie is moeilijk te voorspellen. De uitlatingen die men doet wanneer men in de oppositie strijdt, zijn vaak onversneden. Het bestuur van een land in handen hebben, is echter een andere zaak. Ik merk dat mevrouw Meloni haar oorspronkelijke en zeer kritische houding tegenover de EU inmiddels al erg bijstelde.

Italië heeft een grote economie binnen de bredere eurozone. Het zal belangrijk zijn dat de EU-middelen op een correcte en efficiënte wijze worden ingezet, zodat de Italiaanse economie verder wordt versterkt. Italië kreeg immers een zeer grote bijdrage van bijna 200 miljard euro van het NextGenerationEU-fonds voor het Nationaal Plan voor Herstel en Veerkracht, dat onder meer gericht is op het wegwerken van de kloof tussen Noord en Zuid, hernieuwbare energieën, digitalisering enzovoort. Omdat de energiecrisis Italië hard treft, is het vandaag nog meer zaak om die Europese middelen efficiënt in te kunnen zetten.

Wat onze banden met Italië betreft: Vlaanderen en Italië hebben inderdaad lange historische banden. Denk maar aan de handelsbanden tussen Brugge en de Noord-Italiaanse steden of de wisselwerking tussen de Vlaamse primitieven en de kunstenaars van de Italiaanse renaissance.

Ook vandaag zijn Vlaanderen en Italië nauw verweven, niet het minst in economisch opzicht. In 2021 was Italië onze zesde exportmarkt en onze negende importmarkt. De handelsbalans liet aan Vlaamse zijde in 2021 een overschot van nagenoeg 6 miljard euro optekenen. In de periode tot en met juni 2022 bedroeg het tussentijdse handelsoverschot met Italië ruimschoots 2,5 miljard euro.

Italië is voor Vlaanderen dus in vele opzichten een uiterst belangrijke partner. Eind 2016 besliste de Vlaamse Regering dan ook om in 2019 een nieuwe Algemene Afvaardiging te openen in Rome. Verder zijn er ook twee Vlaamse economische vertegenwoordigers actief in Milaan en in Rome.

Onze eerste diplomatieke vertegenwoordiger, Geert De Proost, leverde uitstekend werk, en zijn opvolger Anne Laure Léger, in functie sinds januari dit jaar, is volop bezig overal contacten te leggen en bruggen te bouwen. Vanzelfsprekend zal ze ook contacten hebben met vertegenwoordigers van de nieuwe Italiaanse regering, die er hopelijk snel komt.

Zoals u weet, heeft Vlaanderen veel meer bevoegdheden dan enkel Cultuur en Onderwijs. Waar mogelijk werken we samen voor alle beleidsdomeinen.

Ontegensprekelijk dienen zich mogelijkheden aan. Ik denk hierbij aan digitalisering of samenwerking tussen kennisinstellingen.

Ik zal alleszins geen oproep lanceren om niet te gaan skiën in Italië. Dat gaan we niet doen.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Dank u, minister-president, voor uw uitgebreide antwoord. Het is inderdaad nog afwachten wat de informatiegesprekken zullen brengen. Maar ik wou het toch al even aankaarten, omdat er daar toch wat wemeling is, ook in de media uiteraard, rond deze evolutie of de uitslag van de verkiezingen in Italië. Ik denk dat het belangrijk is om te weten dat Italië Europa nodig heeft, en Europa heeft ook Italië, als derde grootste lidstaat, nodig. We moeten dus ook wel samen efficiënt en daadkrachtig aan de slag gaan, zeker met de uitdagingen die voor ons staan. Ik denk dat Europa ook richting Italië die boodschap moet geven en dat wij, vanuit Vlaanderen, ook de boodschap moeten geven dat we eendrachtig zullen moeten zijn, met alle uitdagingen waar we in deze tijden voor staan.

U haalt inderdaad aan dat de retoriek van mevrouw Meloni op verschillende vlakken al wat gemilderd is, dus ik hoop dat dat zo kan blijven. Von der Leyen heeft ook al duidelijk gesteld dat het rechtstaatprincipe vooropstaat en dat er ook middelen zijn om dat te gaan bewaken wanneer dat niet wordt nageleefd. Ik denk dat we daar wel op kunnen rekenen.

Ik ben uiteraard ook heel tevreden over de banden met Italië. U hebt Brugge aangehaald. ik had dat als West-Vlaamse uiteraard ook genoteerd, dat er in de middeleeuwen al heel wat handel was, maar ook uitwisseling tussen kunst-academies, en op verschillende andere domeinen. U hebt het hier ook aangehaald. Voor de rest heb ik geen bijkomende vragen; we zullen afwachten wat er verder gebeurt.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, het zal u niet verbazen, maar ik kijk met veel minder bezorgdheid naar de overwinning van mevrouw Meloni en haar partij Fratelli d'Italia. Ook in Italië ziet het er trouwens naar uit dat er een vrouwelijke premier zal komen en dat daar ook het glazen plafond sneuvelt. Ik denk dat veel vrouwen overal in Europa daar blij om zouden moeten zijn. Ik wens haar dus natuurlijk te feliciteren met haar uitslag en ik wil hier toch opmerken dat in vele Europese landen gezond-rechtse partijen al aan de macht geweest zijn, ook in Italië, met de Lega van Matteo Salvini. En de EU was toen ook niet in gevaar. We kunnen vaststellen dat in al deze landen de democratie niet in gevaar is gekomen, dit in tegenstelling tot vele landen waar ook communistische regimes aan de macht waren. Ik respecteer de wil van de Italiaanse kiezer en wens mevrouw Meloni veel succes. Ik ben blij dat de minister-president niet zal oproepen om niet te gaan skiën in Italië en ik meen uit zijn antwoord te begrijpen dat hij de democratische verkiezingsuitslag ook respecteert.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de actualisering van de samenwerkingsakkoorden inzake buitenlands beleid – 156 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, om de deelstaten hun bevoegdheden ten volle te kunnen laten uitoefenen wordt in dit land het al vaak genoemde principe ‘in foro interno, in foro externo’ gehuldigd. Dat betekent dat de deelstaten ook verantwoordelijk zijn voor de internationale aspecten van hun bevoegdheden. Om dat in de praktijk te brengen werden in 1994 en 1995 interfederale samenwerkingsakkoorden gesloten. Hieromtrent hebben we al vaker debatten gevoerd.

Verschillende staatshervormingen en Europese verdragswijzigingen hebben er echter toe geleid dat de bestaande samenwerkingsakkoorden helemaal niet meer in lijn liggen met de politieke realiteit. In het regeerakkoord wordt daarom – terecht – “een snelle en volledige herziening van de 25 jaar oude Samenwerkingsakkoorden” bepleit. Maar van een herziening is jammer genoeg nog steeds geen sprake. Ook nam het Vlaams Parlement op 18 mei een resolutie aan die de Vlaamse Regering vraagt om “aan te dringen bij de federale overheid en de andere deelstaten om de verouderde samenwerkingsakkoorden, alsook de achterhaalde protocollijst op korte termijn te actualiseren”.

Vandaar mijn opvolgingsvraag. Minister-president, hoe hebt u sinds het aannemen van de resolutie in het Vlaams Parlement precies aangedrongen bij de federale overheid en de andere deelstaten om eindelijk werk te maken van een herziening? Wat waren daar eventueel de reacties? Ten tweede: acht u het nog haalbaar om voor het einde van deze legislatuur tot een actualisering van de akkoorden te komen? Zo ja, welk tijdsschema stelt u voorop? Zo niet, waarom niet?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Deckmyn, u hebt groot gelijk om daar opvolgingsvragen over te stellen, groot gelijk. Maar in dezen geldt: ‘It takes not only two, but it takes six to tango.’ Er is één partij van de ‘six’ bijzonder gemotiveerd, maar die motivatie is bij andere partijen, ook al staat het daar ook in hun regeerakkoord, toch soms ver te zoeken.

De herziening van de samenwerkingsakkoorden buitenlands beleid stond geagendeerd op de vergadering van de Interministeriële Conferentie voor Buitenlandse Beleid (ICBB) van 5 juni 2022. Helaas werd deze vergadering begin juni geannuleerd. De reden was het toen recente ontslag van de minister van Buitenlandse Zaken door persoonlijke omstandigheden, waar ik persoonlijk wel begrip voor heb getoond. We moeten toch nog altijd mensen blijven.

Er hebben conform de afspraken op de laatste ICBB een reeks interfederale werkgroepen plaatsgevonden om in de verschillende Europese Raadsformaties de mogelijkheden tot herziening te bekijken. Tot mijn spijt kon ik daar geen grotere openheid bij de federale collega’s bespeuren. Iedereen lijkt het erover eens dat de institutionele realiteit, zowel in België als in de EU, lichtjes veranderd is – ‘lichtjes’ is hier ironisch bedoeld – sinds 1994, maar blijkbaar wil niet iedereen daar ook consequenties aan koppelen.

Acht ik het nog haalbaar voor het einde van deze legislatuur? Ik zal daar onverdroten aan werken. Ik zal niet zeggen dat het maar vijf minuten politieke moed

vereist. Maar mocht de politieke wil er ook aan de overkant zijn, zou het geen enkel probleem vormen om nog voor het einde van de legislatuur tot een actualisering te komen. Bij de afspraak met de eerste minister – dat is op het volgende Overlegcomité – zal het punt weer op de agenda staan. Nu, het punt agenderen is één zaak, evolutie en daadwerkelijke stappen vooruit kunnen maken, zijn een andere.

Het is voor mij onbegrijpelijk dat gewoon de samenwerkingsakkoorden aanpassen aan de constitutionele realiteit zoveel voeten in de aarde heeft in dit land. Ik vind het onbegrijpelijk. En u zal straks ongelooflijk kritisch voor me zijn, ik kan daar ook in komen, maar in dezen kan ik niets doen. We hebben nog eens gekeken – en dat was, denk ik, ook uw suggestie – of ik samenwerkingsakkoorden die we moesten goedkeuren in een Overlegcomité op tafel zou kunnen leggen en blokkeren om dit te forceren. Er was er zo wel een, maar die was ongelooflijk in het voordeel van Vlaanderen. Dan moet je weer twee dingen tegen elkaar afwegen. De anderen zouden het absoluut niet erg hebben gevonden als we dat niet zouden hebben goedgekeurd. Maar ik heb dus tot nu toe niet zoveel hefboomen ontwaard. Ik kan u alleen verzekeren dat ik hier absoluut alles doe wat in mijn macht is, want ik vind het ook een absolute aberratie dat we hier geen evolutie in de zaak krijgen.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Ja, ik ben natuurlijk tevreden dat u me groot gelijk geeft, minister-president, maar daar koop ik niet veel mee. U spreekt terecht van een aberratie. Het wordt inderdaad moeilijk dansen met die zes. 'It takes six to tango', maar ik heb de indruk dat niets deze situatie in beweging kan krijgen. Ik heb er wel begrip voor dat die voorziene vergadering in juni werd geannuleerd, gezien de omstandigheden. Maar het is natuurlijk gemakkelijk om een vergadering te annuleren zonder onmiddellijk een nieuwe datum vast te leggen.

Wanneer is trouwens dat volgend Overlegcomité? U lijkt eraan te twijfelen of het hoe dan ook besproken zal worden. Ik vind dit echt niet kunnen. In een normaal land – maar we zijn natuurlijk geen normaal land – zou dit toch moeten kunnen. Men moet toch tenminste het gezond verstand laten zegevieren. Ik begrijp het echt niet. En ik heb in het verleden inderdaad gevraagd, minister-president, of er geen dossiers zijn waarmee je de zaak kunt blokkeren.

Ik vraag me trouwens af welk dossier het juist was, dat in ons voordeel was. Laat het duidelijk zijn: ik wil geen dossiers blokkeren die in het nadeel van Vlaanderen zijn. Daar begrijp ik uw redenering wel. Maar zijn er geen andere dossiers? Of kan met niet op een institutionele manier, op een of andere wijze zeggen dat we hier niet meer verder marcheren zolang dit niet opgelost is? Het is al meer dan een kwarteeuw, en ik denk dat ik daar al twee of drie jaar over bezig ben, samen met andere collega's.

Er zijn resoluties goedgekeurd. Iedereen vindt wat hier gezegd wordt logisch, maar er gebeurt niets. Voor hetzelfde geld zitten we binnen 25 jaar nog altijd diezelfde vraag te stellen. Ik begrijp niet dat zoiets überhaupt mogelijk is.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Interne correctie: ik heb niet gezegd dat het niet besproken kan worden. Het zal besproken worden. De vraag is of er ook vorderingen gemaakt worden. Besproken zal het zeker worden.

Ik heb ook laten nakijken of we iets institutioneels kunnen laten afdwingen door het Grondwettelijk Hof, maar daar kunnen we geen juridische basis vinden. Neem het van mij aan: ik heb alles laten onderzoeken wat langs deze kant van de draad mogelijk is, om hier evolutie in te krijgen. Maar dit zijn samenwerkingsakkoorden.

Het woord zegt het zelf: daar moet je langs twee kanten een akkoord over kunnen sluiten.

Ik kan alleen een engagementsverbintenis, een inspanningsverbintenis aangaan. Ik weet niet of we 25 jaar gaan moeten wachten. Ik kan me voorstellen dat partijen dit bij de volgende communautaire ronde echt wel mee op tafel zullen gooien, om daar een akkoord over te maken. Maar ik geef niet op. Ik vecht ervoor door. Maar voorlopig is er aan de andere kant van de draad weinig receptiviteit.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Ik kan daar niet veel aan toevoegen. Wat gebeurt, is gewoon kafkaïaans. Ik betreur deze situatie, net als u, minister-president, ten gronde.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het rapport van de hoge commissaris voor de Mensenrechten bij de Verenigde Naties over de situatie van de Oeigoeren in de Chinese provincie Xinjiang – 157 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Voorzitter, collega's, minister, begin september kregen we via de media te horen dat Michelle Bachelet, hoge commissaris voor de Mensenrechten bij de Verenigde Naties (VN), afscheid nam van haar functie. Haar laatste initiatief was het publiceren van een kritisch rapport over de behandeling van de Oeigoeren in China. Dit rapport kwam er onverwachts, omdat vermoed werd dat ze zich tijdens haar mandaat liet domineren door de volksrepubliek China. De verwachtingen die men van haar had, werden dan ook niet echt ingelost.

Het kwam dus als een verrassing dat ze op het laatste nippertje een rapport publiek maakte over de Chinese mensenrechtenschendingen in de provincie Xinjiang. Het bewuste rapport is vernietigend voor Peking. In De Standaard van vandaag wordt het nog maar eens bevestigd: "Met het oorspronkelijke rapport was er ook al iets vreemds aan de hand. Michelle Bachelet, Hoge Commissaris voor de Mensenrechten bij de Verenigde Naties, drukte pas op het allerlaatste moment op de zendknop om het rapport openbaar te maken. Dat was laat in de avond op 31 augustus, in de laatste paar minuten voor ze op 1 september haar functie definitief neerlegde. Ze schoof de publicatie ervan vier jaar lang voor zich uit, onder grote druk van China." Einde citaat. Het bewijst nog maar eens dat het zeer gevoelig ligt.

In het rapport wordt duidelijk gesteld dat de Oeigoeren in Xingjiang worden uitgebuit, vervolgd en gemarteld. Zo zou zeker een miljoen Oeigoeren tot arbeid gedwongen worden in gevangenenkampen. Er is sprake van stelselmatige, ernstige en onnodige beperkingen met betrekking tot de mensenrechten.

Deze gewijzigde houding ten aanzien van Peking leidde al tot een hevige reactie vanwege de Chinese overheid. Ze noemen Bachelet een schurk en een handlanger van de Verenigde Staten en het Westen en stellen dat haar rapport een 'mengelmoes van desinformatie' is. Het zal maar van de Chinezen komen, natuurlijk.

Ondertussen stelt men vanuit China dat men hoopt dat de nieuwe hoge commissaris voor de Mensenrechten bij de VN een betere houding aanneemt ten

aanzien van China. Vanuit de burgerrechtenorganisatie Human Rights Watch voert men dan ook de druk op om niet toe te geven aan de druk vanuit China.

Ik heb al verwezen naar het artikel van vandaag waarin staat dat de VN-Mensenrechtenraad dat kritische rapport over de Oeigoeren niet zal bespreken. Vooral moslim- en Afrikaanse landen stemden tegen de motie daarover, het resultaat van jarenlang Chinees beleid. Dit wil ik u ook niet onthouden, minister-president. In de krant staat dat het niet halen van het voorstel het resultaat is van uitgekiend en zorgvuldig Chinees beleid dat ruim een decennium geleden werd ingezet. Peking biedt economische steun aan, aan vaak armere landen, en vraagt er iets heel anders voor terug dan de meeste westerse landen. Het is heel duidelijk een politiek beleid dat vruchten afwerpt voor China, en dat moeten we zeker betreuren.

Minister-president, hoe staat de Vlaamse Regering tegenover dit rapport? Welk gevolg zal zij hier aan geven?

Zijn er producten uit de provincie Xinjiang waarvan vermoed wordt dat ze werden geproduceerd door dwangarbeid op de Vlaamse markt te vinden? Zo ja, welke? Welke stappen zult u zetten om te verhinderen dat dergelijke goederen nog langer in Vlaanderen geïmporteerd worden?

Kunt u nog andere stappen zetten om het lot van de Oeigoeren in China aan te klagen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, dit rapport schetst de gruwelijke omstandigheden waar de Oeigoerse bevolking mee wordt geconfronteerd. Maar zoals u in uw vraagstelling aangeeft, lag hoge commissaris Bachelet onder enorme druk, onder meer om dit zeer kritische rapport niet bekend te maken. En ook de opmaak van het rapport en haar bezoek aan China moet niet gemakkelijk zijn geweest. Dus ik prijs haar ervoor dat ze dit toch heeft gedaan. Dit rapport bevestigde wat ngo's en andere organisaties reeds lange tijd hebben aangetoond, namelijk dat China de Oeigoerse bevolking absoluut onmenselijk behandelt en dat dit mogelijk misdaden tegen de menselijkheid inhoudt.

Ik onderschrijf de aanbevelingen in het rapport volledig. China moet de mensen in de heropvoedingskampen vrijlaten, het repressieve regime afschaffen en zowel online als offline monitoring organiseren in lijn met de internationale mensenrechten. China moet ook de beschuldigingen van mensenrechtenschendingen onderzoeken, zeker die in de heropvoedingscentra. Het land moet voorzien in schadevergoeding voor slachtoffers en de intimidatie tegen de Oeigoeren stoppen, net zoals de vernietiging van moskeeën en dergelijke meer.

Door de assertieve Chinese reactie op het rapport vermoed ik dat ze hier niet meteen gevolg aan zullen geven. Integendeel, China gebruikt alle mogelijke middelen om elk debat hierover te fnuiken, zoals we gezien hebben op de Mensenrechtenraad van de VN, waar onlangs een motie om te praten over mensenrechtenschendingen in de Chinese provincie Xinjiang geen meerderheid van de stemmen kon behalen.

Zoals jullie weten, ben ik van mening dat het multilaterale en het Europese niveau beter geplaatst zijn om deze zaken aan te kaarten. Ik verzeker u echter dat dit onderwerp in mijn diplomatieke contacten met China altijd aan bod zal blijven komen.

Ik ga dieper in op hoe Vlaanderen hier gevolg zal geven in mijn antwoord op de volgende vraag.

Wij zetten onze schouders onder allerhande projecten op Vlaams, Europees en internationaal vlak om de invoer van onder dwang geproduceerde producten tegen te gaan. Ik geef u hier een overzicht van deze projecten. We zullen het overzicht overmaken.

Allereerst beval de Verenigde Naties aan dat de bedrijfswereld maatregelen neemt in lijn met de leidende principes van de VN over bedrijven en mensenrechten. Dit in lijn ook met de Vlaamse ambities inzake internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen (IMVO).

Daarnaast zijn er belangrijke initiatieven lopende op Europees vlak waar ik opbouwend aan zal meewerken om te komen tot een Europees en internationaal kader inzake ondernemen en mensenrechten. En dan heb ik het met name over het VN-verdrag inzake bedrijven en mensenrechten, de 'Corporate Sustainable Due Diligence'-richtlijn en de verordening inzake waardig werk op Europees vlak. Vooral dit laatste instrument kan helpen om te voorkomen dat producten die tot stand kwamen met dwangarbeid, van de Europese markt geweerd zullen worden, en kan dus hopelijk druk zetten om een einde te stellen aan de Oeigoerse repressie.

Ik verwijs hier eveneens naar mijn antwoord op de vraag om uitleg nr. 3135 van juni 2022 over de repressie van de Oeigoerse bevolking in China, waar ik opsomde welke activiteiten Flanders Investment & Trade (FIT) en MVO-Vlaanderen (maatschappelijk verantwoord ondernemen) ondernemen om bedrijven ertoe aan te zetten om aan maatschappelijk verantwoord ondernemen te doen. Deze agent-schappen blijven Vlaamse bedrijven sensibiliseren voor internationaal maatschap-pelijk verantwoord ondernemen in hun toekomstige activiteiten.

Daarnaast beval de VN aan om de risicoanalyse van mensenrechten bij bedrijven in de surveillance- en beveiligingssector te verscherpen, zeker als hun producten of diensten kunnen leiden tot mensenrechtenschendingen. Mijn diensten van de dienst Controle Strategische Goederen ontwikkelde in dat kader een ICP-gids (Internal Compliance Programme), die bedrijven helpt om te gaan met hun due-diligenceverplichtingen inzake mensenrechten. Deze ICP-gids wordt actief ver-spreid bij Vlaamse bedrijven.

Om af te sluiten wil ik melden dat actie op Europees of multilateraal niveau altijd effectiever zal zijn dan een optreden van Vlaanderen alleen. Ik zal dan ook op-bouwend meewerken aan de onderhandelingen binnen de EU-gremia over deze verordening.

Zoals reeds vermeld, zal ik de Oeigoerse kwestie blijven aankaarten in diplo-matieke contacten met China. FIT en MVO-Vlaanderen zullen bedrijven blijven stimuleren om op een maatschappelijk verantwoorde manier te ondernemen. En ik blijf opbouwend meewerken aan toekomstige Europese instrumenten in het kader van bedrijven en mensenrechten.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord.

Het is inderdaad een goede zaak dat mevrouw Bachelet toch nog op het laatste nippertje – en het is jammer dat het op het laatste nippertje is – het rapport heeft gepubliceerd. Ik ben blij te horen – maar het verbaast me niet – dat u dit rapport onderschrijft.

De reactie van China was natuurlijk erg duidelijk. Ze voerden sowieso de druk al op, met resultaat. De motie over het rapport in de Mensenrechtenraad werd onder druk van China verworpen, dankzij de greep die de Volksrepubliek heeft op de vele

moslim- en Afrikaanse landen. Ik verwijs naar het artikel in De Standaard van vandaag.

De vraag is dan ook hoe de westerse landen, die voornamelijk de indianen van die motie waren, deze situatie nog kunnen bijsturen. Ik heb stilaan de indruk dat het Westen ook hier de greep op de situatie aan het verliezen is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Annick Lambrecht aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de economische inmenging van China in de scheepvaart – 148 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Wim Verheyden aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de rol van de Chinese maritieme sector in Vlaamse havens en de bedreiging die daaruit voortvloeit voor de strategische autonomie van Vlaanderen – 170 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Minister-president, de geopolitieke inmenging van China is de afgelopen jaren alsmaar groter geworden. Op alle terreinen probeert China zijn invloed op het buitenlandse politieke beleid te vergroten. Zo waarschuwt de Staatsveiligheid enkele maanden geleden nog voor Chinese militaire studenten die een opleiding volgen aan de Vlaamse universiteiten met als doel de wetenschappelijke kennis rechtstreeks door te spelen aan het Chinese leger.

Ook investeert China de laatste jaren meer en meer in cruciale sectoren zoals de energie- en scheepvaartsector. Dat blijkt duidelijk uit een recent onderzoek van VUB-professor en Chinakenner Jonathan Holslag. Daaruit blijkt dat China wereldwijd ongeveer 40 procent van alle schepen bouwt en 30 procent van alle scheepvaart controleert. Dit gebeurt allemaal onder toezicht van de twee Chinese staatsbedrijven, namelijk COSCO SHIPPING Lines en China Merchants Group. De invloed van deze Chinese staatsbedrijven is ook in onze Vlaamse havens niet te ontkennen. Zo beheert COSCO SHIPPING Lines maar liefst 20 procent van de Antwerp Gateway Terminal in de Antwerpse haven. Bovendien eist China dat alle nieuwe koopvaardischepen militair inzetbaar zijn. De Chinese inmenging in de scheepvaart zorgt dus niet alleen voor tal van economische risico's, maar blijkt ook militaire risico's met zich mee te brengen. Professor Holslag waarschuwt om niet naïef te zijn, omdat China volgens hem niet zal aarzelen om zijn maritieme macht te gebruiken om internationaal impact te hebben.

Ik heb dan ook volgende vragen.

Minister-president, hebt u kennisgenomen van de studie van professor Holslag?

Wat is de visie van de Vlaamse Regering inzake inmenging vanuit China in de Vlaamse economie en de scheepvaart in het bijzonder?

Welke economische en politieke risico's ziet u hieraan verbonden?

Zal Flanders Investment & Trade (FIT) specifieke informatie of ondersteuning aanbieden aan bedrijven die hierrond vragen hebben?

Biedt FIT proactief informatie aan aan bedrijven die samenwerken met China en Chinese bedrijven?

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister-president, collega's, professor Internationale Politiek aan de VUB, Jonathan Holslag, benadrukt in een rapport dat China doelbewust schepen ontwerpt opdat ze later ingezet kunnen worden in conflicten en dat Chinese rederijen zich de afgelopen jaren hebben genesteld in onze havens. De grootste containerterminal in de haven van Zeebrugge bijvoorbeeld hangt voor meer dan 80 procent af van het Chinese staatsbedrijf COSCO SHIPPING Lines. COSCO is samen met China Merchants Group een van de twee grootste Chinese rederijen. Ook de haven van Antwerpen is erg afhankelijk van die rederijen. "We moeten ons daarvan bewust zijn. Ze controleren geen stukken grond, ze bezitten die havens niet, maar door Chinese investeringen zijn onze havens wel erg afhankelijk van die rederijen", aldus nog professor Holslag.

Uit het rapport blijkt ook dat de handel met China onevenwichtig blijft en dat de Chinese invoer in onze havens 21 miljoen ton bedraagt, terwijl de export slechts 16 miljoen ton bedraagt. Volgens Holslag draagt de sterke aanwezigheid van de Chinese bedrijven in onze havens bij aan het in stand houden van die onevenwichtige handelsrelaties. De rederijen zelf geven bovendien onomwonden toe dat ze een politiek werkmiddel zijn en hun schepen bouwen zodat ze gebruikt kunnen worden in onder andere Chinese militaire oefeningen. Ze nemen er dan ook regelmatig actief aan deel. De secretaris van de Communistische Partij binnen COSCO SHIPPING Lines windt er ook geen doekjes om. Hij stelt: "Het versterken van de Communistische Partij is onze basis en ziel. Elk schip moet een ideologisch fort zijn."

In 2020 heb ik hier reeds een vraag over gesteld in de commissie naar aanleiding van een rapport van het Clingendael China Centre. Weliswaar kondigde de minister-president toen de oprichting van een Vlaams screeningsmechanisme aan, zoals het regeerakkoord voorziet, maar hij benadrukte vooral het belang van internationale handel en buitenlandse investeerders. Volgens de minister-president moesten we "rekening houden met het positieve effect van Chinese investeringen op onze economie".

Ik heb dan ook nog een aantal vragen voor u, minister-president.

Wat is uw reactie op het rapport van professor Holslag?

Op 1 juni 2022 werd een samenwerkingsakkoord tussen de federale staat en de deelstaten gesloten om een screeningsmechanisme voor buitenlandse directe investeringen in te voeren. Hoe staat het met de uitvoering van dat screeningsmechanisme en op welke manier zal het screeningsmechanisme een rol kunnen spelen bij het beperken van de Chinese invloed in onze havens?

Ten slotte, wat kan de Vlaamse Regering nog ondernemen om onze havens minder afhankelijk te maken van Chinese staatsbedrijven?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, uw eerste vraag was dezelfde. Mijn diensten analyseren studies zoals deze van professor Holslag. Waar toepasselijk nemen we de bevindingen mee in beleidsontwikkelingen. Hoewel sommige van de aangehaalde feiten door professor Holslag veeleer een publiek geheim zijn, schetst het rapport toch een beeld van de omvang van de activiteiten van de Chinese rederijen. De studie heeft de verdienste dat ze de nood om aan dit onderwerp voldoende aandacht te besteden, scherpstelt.

Klaarblijkelijk schreef de professor dit rapport voor de Europese Commissie. We zullen monitoren op welke manier zij daar opvolging aan wil geven. Een sterke focus in het rapport ligt op de capaciteit om schepen te bouwen. Dat houdt uiteraard ook verband met de open strategische autonomie die de EU ambieert. Het gaat dus verder dan louter buitenlandse investeringen in havens.

Ik heb dan ook steeds aangegeven dat er verschillende aspecten moeten worden aangepakt. Enerzijds gaat het om het ontwikkelen en inzetten van een aantal defensieve instrumenten, anderzijds is het versterken van de eigen internationale concurrentiekracht van de EU cruciaal. Onderzoek en ontwikkeling en innovatie spelen hierin een belangrijke rol.

Mevrouw Lambrecht, ik beantwoord uw tweede en derde vraag samen. Het toenemende gewicht van Chinese staatsbedrijven in de Europese goederenstromen én in de infrastructuur die hiervoor van essentieel belang is, kan potentieel leiden tot toenemende afhankelijkheid en invloed. De gevolgen hiervan zijn moeilijk in te schatten, maar het risico op zogenaamde 'preventieve gehoorzaamheid' bestaat. Het betekent dat men beslissingen zou nemen met in het achterhoofd het idee China niet tegen de borst te stoten. Het Griekse verzet tegen een Europese veroordeling van Chinese repressie in 2017 is een illustratie. U weet dat de Chinezen veel invloed hebben in de haven van Piraeus. Zo zitten er directeurs van COSCO in de raad van bestuur van de haven. COSCO leaset ook gronden van de haven.

Ter nuance wil ik wel stellen dat de Chinese investeringen in de Vlaamse havens van een totaal andere orde zijn dan die in Piraeus. Onze havenbesturen verkopen namelijk geen gronden en kaaien, maar hebben uitsluitend concessies verleend.

Het Havendecreet, waarop ook professor Holslag alludeert, verbiedt bovendien de participatie van een buitenlandse overheid of van een privébedrijf in onze havenbesturen. Beslissingen van een havenbestuur vallen onder het administratief toezicht van het Vlaamse Gewest, waardoor beslissingen die in strijd zijn met het Havendecreet geschorst kunnen worden door de gewestelijke havencommissaris en vernietigd door de Vlaamse Regering.

Gezien het publieke karakter van onze havenbedrijven en de bijhorende specifieke structuur is het risico op een 'Piraeusscenario' waarschijnlijk kleiner, maar het risico op misbruik van economische invloed mag natuurlijk niet onderschat worden. Onze havens moeten blijven proberen om een maximaal divers palet aan bedrijven aan te trekken, zodat ze kunnen diversifiëren en niet afhankelijk zijn van een of een paar grote spelers.

Mijnheer Verheyden, de tekst van het samenwerkingsakkoord ligt momenteel bij de Raad van State. Die stelde vragen over enkele punten die duiding vereisen, en ook de Gegevensbeschermingsautoriteit deed reeds enkele voorstellen die bekeken moeten worden.

Op Vlaams niveau bereiden mijn diensten de operationalisering van de Vlaamse deelname aan het interfederaal screeningsmechanisme voor. Ik verwijs graag naar het verslag van de commissievergadering van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie van 21 juni. Op vraag van enkele collega's ging ik toen uitgebreid in op het samenwerkingsakkoord in kwestie.

Dit samenwerkingsakkoord zal van toepassing zijn op buitenlandse directe investeringen die gevolgen kunnen hebben voor de veiligheid of de openbare orde in België, of voor de strategische belangen van de gewesten en gemeenschappen in bepaalde sectoren boven een bepaalde investeringsdrempel. Let wel: het systeem is niet van toepassing op greenfieldinvesteringen. Havens kunnen binnen de scope van dit samenwerkingsakkoord vallen. Belangrijk is in elk geval dat het evenwicht tussen enerzijds openheid en anderzijds bescherming van de openbare orde,

veiligheid en strategische belangen, wordt behouden. Bij de analyse zal dus steeds gekeken worden of bestaande maatregelen de risico's niet reeds voldoende inperken.

Afgezien hiervan beschikt Vlaanderen momenteel eveneens over de mogelijkheid om achteraf in te grijpen. Wanneer we zouden oordelen dat de strategische belangen van de Vlaamse Gemeenschap of, in het geval van de havens, van het Vlaamse Gewest bedreigd worden, dan kan de Vlaamse Regering de rechtshandeling van een overheidsinstantie nietig of buiten toepassing verklaren. Een concessie in een haven kan als een dergelijke rechtshandeling beschouwd worden.

Uiteraard gaat dit niet louter over de Vlaamse havens. De Chinese rederijen waarvan sprake investeren in havens over heel Europa, van Piraeus tot Hamburg. Er zijn dan ook verschillende instrumenten in ontwikkeling op EU-niveau die ons zullen toelaten potentieel misbruik van economische invloed of oneerlijke concurrentie tegen te gaan. Voorbeelden zijn het instrument om marktverstoringe subsidies uit derde landen aan banden te leggen en het antidwanginstrument, dat het gebruik van economische dwangmaatregelen moet afraden. Vlaanderen neemt proactief en constructief deel aan de intra-Belgische en Europese discussies hieromtrent.

Uw derde vraag, mijnheer Verheyden, is voorwerp van een belangrijke evenwichtsoefening. Het leeuwendeel van het Vlaamse bruto binnenlands product wordt namelijk gerealiseerd door de export en door de aanwezigheid van buitenlandse investeerders. Als kleine regio moeten we ons blijven openstellen voor de mondiale handel. Als sterke, strategische logistieke draaischijf dient Vlaanderen via zijn havens goed verbonden te zijn met economische grootmachten, waaronder China. We mogen ook de concurrentiepositie ten opzichte van de andere havens in Europa niet uit het oog verliezen. Dat wil echter niet zeggen dat we blind zijn voor potentiële risico's, gelieerd aan de Chinese staatsgeleide economie.

We bewaken dus enerzijds onze strategische belangen, maar houden anderzijds ook rekening met het positieve effect van Chinese investeringen op onze economie. De Vlaamse overheid werkt samen met de Vlaamse havenbesturen in de Overlegraad, het periodiek overleg tussen het Vlaamse Gewest en de havens, aan het behouden van dit evenwicht. Tijdens dit overleg worden nieuwe trends, uitdagingen en strategische vraagstukken besproken. Ook de Vlaamse havenstrategie is erop gericht om de individuele strategieën van de havens aan te vullen en te versterken en louter economische en commerciële overwegingen te overstijgen.

Dit is natuurlijk ook een discussie die ruimer gaat dan enkel de aanwezigheid van Chinese bedrijven in de Antwerpse haven. Als kleine, open economie waar handel en buitenlandse investeringen de voornaamste motoren zijn van de groei en met wereldhavens die als toegangspoort tot Europa gelden, zijn we vanuit Vlaanderen per definitie beïnvloed door de wereld rondom ons. Die internationale afhankelijkheid en verwevenheid maakt ons echter niet noodzakelijk weerloos. Door diversificatie en het toezien op strategische belangen moeten we ons handhaven in deze uitdagende context. Ik ben blij dat dit besef ook op Europees niveau duidelijk doorgedrongen is. De huidige energiecrisis ten gevolge van de Russische aanval in Oekraïne bewijst nogmaals het belang hiervan.

Dan hebben we nog de vraag over FIT. Net zoals voor alle exportbestemmingen, staat FIT Vlaamse exporteurs bij met informatie en advies voor export naar China. Daarbij komen zowel opportuniteiten als potentiële risico's van de betrokken markten of potentiële zakenpartners aan bod. Als Vlaamse bedrijven kijken naar een Chinese investeerder en zich melden voor advies, biedt FIT ondersteuning en genuanceerd advies.

Wanneer het gaat over het aantrekken van Chinese investeerders, worden Chinese bedrijven, net als andere buitenlandse bedrijven, enkel op een proactieve manier

benaderd wanneer ze voldoende toegevoegde waarde hebben voor Vlaanderen. De toegevoegde waarde vertaalt zich in de wijze waarop het investeringsproject aansluit bij de internationale strategie van 'Vlaanderen versnelt' en versterkend kan werken voor onze ecosystemen.

Verder is er voor Vlaamse exporteurs die Chinese zakenpartners hebben geen verplichting om zich te melden bij FIT. Advies wordt dan ook hoofdzakelijk verstrekt nadat bedrijven zelf met FIT in contact traden.

Tot slot werkt FIT nauw samen met de Vlaams-Chinese en Belgisch-Chinese Kamers van Koophandel. Beide kamers organiseren erg frequent seminars, webinars en infosessies rond alle aspecten van zakendoen met China. FIT China participeert regelmatig op actieve wijze aan deze activiteiten en geeft dan de nodige duiding aan de deelnemende bedrijven.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Dank u wel, minister-president, voor uw uitvoerig antwoord, waaruit blijkt dat jullie en jullie diensten toch wel bezig zijn met onder andere dat rapport van professor Holslag en de toenemende afhankelijkheid van China. Het is maar omdat we geen twee keer de fout willen maken, maar we hebben – en we zijn niet de enige in Europa – Rusland te lang laten doen, en dan waren we opeens helemaal afhankelijk. Nu zitten we met alle miserie van dien. En je moet zelfs niet goed kijken om te zien dat nu hetzelfde gebeurt met China, dat langzamerhand overal zijn poten zit in te zetten. En wij laten dat maar betijen.

Dit rapport is, samen met vele andere, de zoveelste wake-upcall dat we niet in dezelfde fout mogen lopen, door onze havens, die ook zeer strategisch zijn, te veel in handen te geven van een land. U hebt al verwezen naar het feit dat als we er te zeer afhankelijk van worden, wij niets meer kunnen zeggen over mensenrechten, over de Oeigoeren en over vrijheid van mening enzovoort. Hoe meer je afhankelijk bent, hoe minder je iets kunt zeggen. Wij vonden het onze taak – en ik denk dat dat ook voor onze collega's geldt – om hier te wijzen op die grote verantwoordelijkheid, ook voor u vanuit Vlaanderen. Want als Europa het niet goed genoeg doet, zoals ze het met de energieafhankelijkheid niet goed gedaan hebben, dan zouden we niet graag met z'n allen hetzelfde scenario tegenkomen, dan zouden we niet willen dat hetzelfde scenario ons te wachten staat met China.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Ook namens mij, minister-president, dank u wel voor uw uitvoerig antwoord. Het is een goede zaak dat u inderdaad een aantal instrumenten hebt die u kunt aanwenden. Ik denk toch wel dat we waakzaam moeten zijn. Het rapport van professor Holslag wint er geen doekjes om. Hij zegt onomwonden dat de Chinese bedrijven zich, zelfs in ons havens, ook voorbereiden op een potentiële oorlog, en dat is toch niet niets, en dat elk schip van Chinese rederijen eigenlijk een potentieel oorlogschip is.

Het gaat dan vooral over de roll-on roll-off-schepen, en laat dat nu net die schepen zijn die bijvoorbeeld vooral aanleggen in Zeebrugge. Trouwens, ook de NAVO kijkt toch met grote ogen naar onze havens en de Chinese aanwezigheid daar. In die mate zelfs dat onze Amerikaanse bondgenoten zich al afgevraagd hebben of we wel voldoende betrouwbaarheid kunnen uitstralen met al die Chinese aanwezigheid in onze havens wanneer zij naar hier troepen zouden uitsturen. Dat zijn toch wel serieuze bedenkingen.

We moeten ons dus inderdaad bewust zijn van de militaire en de politieke rol van die rederijen. De regelgeving in China over nieuwe schepen zegt onder andere ook dat ze een militaire standaard moeten hebben. We moeten er toch rekening mee

houden dat we onze schepen ook meer en meer in Europa, waarom zelfs niet in Vlaanderen, zouden kunnen ontwikkelen, want in de toekomst gaan we toch heel wat nieuwe goederenstromen naar hier moeten laten komen. Dan kunnen we dergelijke schepen nodig hebben. Ik verwijs daarbij naar Ing-schepen. China zet daar volop op in. Wij hebben in Europa zelfs geen werven meer die dergelijke schepen kunnen ontwikkelen. Ik denk dat dat toch een belangrijke zorg is. Wanneer onze pijpleidingen – denk aan de twee Nord Stream-pijpleidingen die opgeblazen zijn – in de toekomst niet meer in gebruik genomen zouden kunnen worden, dan moeten we dergelijke schepen inzetten, en dan is het belangrijk dat we ons niet kwetsbaar maken tegenover China.

Ik heb nog een vraag voor u. U zegt dat dergelijke studies door uw diensten bestudeerd worden en dat die worden meegenomen in het beleid. Hebt u daar enkele concrete voorbeelden van, van studies die inderdaad omgezet zijn naar beleid?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Dergelijke studies worden permanent meegenomen wanneer wij de uitvoer van strategische goederen moeten evalueren. Dat is een permanente oefening. Ook de studie van Holslag zal worden meegenomen. Ik teken tot vijf, zes keer per week adviezen die ik krijg van medewerkers over of bepaalde goederen uitgevoerd mogen worden en andere niet. Volgende week zullen we hier nog een discussie hebben rond het rapport over de wapenexport. Die studies zijn studiemateriaal dat gebruikt wordt om die analyse te maken, of we die uitvoer al dan niet kunnen doen.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Ik denk dat we er, in het geval van China, voor moeten zorgen dat we niet naïef zijn en dat we duidelijk het verschil kunnen maken tussen zakendoen en ideologie. Dat is, denk ik, een krijtlijn die hier in Vlaanderen toch vaak overschreden wordt. We zijn vaak te naïef. Ik verwijs daarbij nog eens naar COSCO, dat geleid wordt door een secretaris van de Communistische Partij.

Ik denk dat het inderdaad de taak is van de overheid, minister-president, om te waken over het belang van onze individuele sectoren, maar ook te waken over de veerkracht en de veiligheid van Vlaanderen op langere termijn. Wij hebben in dit land onder andere een economische veiligheidsstrategie die daarin voorziet. We moeten dat uitvoeren. Helaas wordt die strategie heel langzaam, heel traag uitgevoerd.

Ik denk ook dat we moeten nadenken over hoe we in de havens het industriële weefsel kunnen verstevigen en hoe we het risico beter kunnen spreiden. Havens doen dat al voor een stuk. Zoals u zegt: men kan er geen land kopen, het gaat om concessies. De haven probeert ook zelf meer industrie te ontwikkelen. Ik denk dat het belangrijk is dat we dat maximaal ondersteunen en dat we onze ogen openhouden voor concurrentievervalsing – toch wel uit die landen die hier grote staatsbedrijven naar voren schuiven – en dat we dat niet tolereren. Onze havens zijn superbelangrijk, we moeten de veerkracht van onze havens dus verstevigen en nadenken over die afhankelijkheid van China.

Zoals u zegt, zal die discussie de komende maanden ook binnen Europa gevoerd worden. Ik hoop inderdaad dat dat een nuttige discussie zal zijn en dat we daar niet de naïeve snaar bespelen, maar er realistisch naar kijken, en dat er maatregelen genomen worden die ons in de toekomst beter beschermen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de oorlogsmisdaden in Armenië – 159 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Voorzitter, collega's, minister-president, sinds begin september is het opnieuw tot gevechten gekomen tussen Armenië en Azerbeidzjan. Dat laatste land heeft een grootscheepse aanval op Armenië uitgevoerd. Twee jaar geleden mondde het decennia-oude conflict rond de betwiste regio Nagorno-Karabach reeds uit in een oorlog waarbij 6500 doden vielen.

Begin oktober dook een video op waarop te zien is hoe Azerbeidzjaanse militairen Armeense militairen genadeloos executeren. De beelden werden geplaatst in Azerbeidzjaanse Telegramkanalen en zijn zeer hard. Zeven gevangengenomen en vastgebonden Armeense soldaten worden in het filmpje op koelbloedige wijze gedood. De authenticiteit van de beelden zou zijn geverifieerd door de Armeense nationale ombudsman Kristinne Grigoryan en noopten de speciale gezant van de Europese Unie voor de regio, Toivo Klaar, op te roepen tot een onderzoek naar oorlogsmisdaden. Azerbeidzjan ontkent trouwens niet expliciet dat de beelden authentiek zijn.

Toch lijkt de aandacht voor het conflict wereldwijd vrij lauw te zijn. Het staat dan ook in de schaduw van de oorlog in Oekraïne. Desalniettemin mogen we niet toelaten dat oorlogsmisdaden in de Kaukasus aan onze aandacht ontsnappen en onbestraft blijven.

Minister-president, zult u de Azerbeidzjaanse ambassadeur ontbieden om deze zware schendingen van het internationaal humanitair recht aan de kaak te stellen?

Bent u bereid om een oproep aan uw Europese ambtsgenoten te richten om gezamenlijk te pleiten voor een onafhankelijk onderzoek naar de executies?

Zult u bij uw federale collega's aandringen om op te roepen tot een onafhankelijk onderzoek naar de executies van Armeense krijgsgevangenen?

Wat kan de Vlaamse Regering verder ondernemen opdat de internationale gemeenschap meer oog heeft voor de situatie in de Kaukasus?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Deckmyn, uw vragen peilen naar de reactie van de Vlaamse Regering op het conflict tussen Armenië en Azerbeidzjan.

Laat me duidelijk zijn: ik keur elke vorm van oorlog af en betreur de slachtoffers die gevallen zijn in dit conflict. De soevereiniteit van landen moet worden gerespecteerd; daar is geen weg naast.

Diplomatieke gesprekken zijn de enige uitweg voor dit aanslepende conflict. Een duurzame oplossing is enkel te bereiken aan de onderhandelingstafel. Verdere stappen hierrond kunnen het best worden genomen op het EU-niveau, denken wij.

Ik sluit me alvast aan bij de woorden van de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, Joseph Borrell, die aandringt op de onmiddellijke stopzetting van de vijandelijkheden en een terugkeer naar de

onderhandelingstafel bepleit. Ik zal dat zeker ook bepleiten bij de Azerbeidzjaanse ambassadeur in geval van diplomatiek contact.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, ik dank u voor de acties die u plant te doen, ook bij de Azerbeidzjaanse ambassadeur.

Ik ben het met u eens dat we elke vorm van geweld moeten veroordelen. We moeten uiteraard zoeken naar een diplomatieke oplossing. Ik denk ook dat een diplomatieke oplossing via de EU aangewezen is. Ik hoop dat u daartoe uw steentje kunt bijdragen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de stopzetting van de groepsstand op de International Broadcasting Convention in Amsterdam – 137 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (cd&v): Minister-president, ongeveer een maand geleden was er voor het eerst sinds de pandemie weer een echte editie van International Broadcasting Convention (IBC) in Amsterdam. De volgende editie zal plaatsvinden van 15 tot 18 september 2023. IBC is de belangrijkste Europese media-, entertainment- en technologiebeurs. In 2022 kwamen er 37.071 bezoekers uit 170 landen samen om te netwerken, te leren en samen te werken. Meer dan 1000 exposanten toonden hun innovatie en geavanceerde technologie.

Ook tijdens deze editie was er een belangrijke aanwezigheid van heel wat excellente audiovisuele bedrijven uit Vlaanderen. Deze Vlaamse bedrijven hadden een eigen beursstand of sloten aan bij de groepsstand georganiseerd door Flanders Investment & Trade (FIT) in samenwerking met MediaNet Vlaanderen.

MediaNet Vlaanderen en FIT organiseren sinds 2012 met succes deze groepsstand. Wij zijn er langs geweest met de mediacommissie van het Vlaams Parlement op de laatste dag, 12 september, op uitnodiging van MediaNet Vlaanderen. We hebben daar heel interessante dingen gezien, zowel op de groepsstand als op de individuele standen van een aantal bedrijven. Men verduidelijkte wel naar het einde toe – de tongen komen dan los – dat er wel wat moeilijkheden geweest zijn bij de organisatie van de groepsstand voor de editie 2022 om voldoende bedrijven te vinden voor de gezamenlijke stand. Een aantal bedrijven wilden liever apart op de beurs staan. Als je al wat gegroeid bent, is dat ook normaal. Andere waren wat aarzelend, ze namen voor de eerste keer deel aan de eerste postpandemiebeurs. Men wist lang niet of ze wel zou kunnen doorgaan of niet. Er was dus wat onzekerheid. Wat ons vooral opviel, was de klacht van MediaNet over de moeilijke communicatie en samenwerking met FIT, wellicht bij gebrek aan voorbereidingstijd, budgettaire beperkingen en te zware workload bij FIT. Wie zal het zeggen? U zult erop kunnen antwoorden.

Ongeveer een week geleden hebben de leden van de mediacommissie die mee op werkbezoek waren, een brief gekregen van MediaNet aan de gedelegeerd bestuurder van FIT waarin ze de beslissing van FIT betreuren om volgend jaar helemaal geen groepsstand meer te voorzien op IBC, terwijl die groepsstand net dient om

nieuwe start-ups kansen te geven om zich te tonen op de grootste mediatechnologiebeurs op het continent. IBC zou dus niet meer worden opgenomen in het FIT-beursprogramma, wat spijtig is. Men zegt in de brief letterlijk: “We zijn zwaar ontgoocheld” – ik vind dat zware bewoordingen – “over de beslissing van FIT en hopen dat we nog de mogelijkheid krijgen om de beslissing terug te draaien en onze argumenten nogmaals toe te lichten.” Blijkbaar is er ook niet echt een overleg geweest over die beslissing.

Minister-president, wat zijn de precieze redenen van FIT om vanaf volgende jaar op IBC geen groepsstand meer te organiseren in samenwerking met MediaNet Vlaanderen? Bent u op de hoogte van deze beslissing? Is er nog een mogelijkheid om in overleg te gaan met MediaNet over deze beslissing? Welke initiatieven zult u nemen om Vlaamse audiovisuele en mediabedrijven internationaal te promoten?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Wat zijn de redenen voor FIT om geen groepsstand meer te organiseren? FIT neemt al jaren deel aan IBC. Dat is inderdaad nog steeds de belangrijkste broadcastingbeurs ter wereld. De deelname gebeurt in nauwe samenwerking met MediaNet. Er was reeds sprake van een tanende belangstelling. Het is een feit dat het dit jaar voor de eerste postcorona-editie erg moeilijk bleek om voldoende bedrijven te werven om de financiële inspanning van een groepsdeelname te rechtvaardigen. Nauwelijks vier bedrijven tekenden in voor de Vlaamse groepsstand. Andere kozen er, na jaren deelname via FIT, voor om individueel deel te nemen, al dan niet samen met een buitenlandse partner. Mede dankzij de deelname via FIT staan ze daar intussen op eigen benen. Wat daarnaast ook een rol speelt, is het feit dat ICT-bedrijven sinds de coronapandemie bewuster kiezen aan welke fysieke internationale evenementen ze wensen deel te nemen. Bovendien duiken er steeds meer niche-events op die soms nauwer aansluiten bij de noden van deze bedrijven.

Bij de samenstelling van het FIT-actieprogramma worden meerdere factoren in overweging genomen: de budgettaire mogelijkheden, het streven naar een evenwicht tussen de belangen van de verschillende sectoren, het creëren van een draagvlak bij de Vlaamse bedrijven, de input van ons buitenlands netwerk en onze structurele partners, enzovoort. In 2023 is IBC na rijp beraad niet hernomen in het actieprogramma van FIT, vooral door het gebrek aan draagvlak bij de Vlaamse bedrijven. De toegevoegde waarde van een groepsstand georganiseerd door FIT, vooral bedoeld om kleinere bedrijven een forum te geven, kan inderdaad in vraag gesteld worden als de meeste er anno 2022 voor kiezen om op individuele basis deel te nemen.

Of ik op de hoogte ben van deze beslissing? Het gaat hier om een operationele bevoegdheid van FIT. Ik word niet op de hoogte gesteld van elke beurs waar FIT overal ter wereld aan deelneemt en, eerlijk gezegd, hoeft dat ook niet.

Is er nog een mogelijkheid om in overleg te gaan met MediaNet over deze beslissing? De beperkingen inzake budget en personeel laten helaas niet toe om een bijkomende beursdeelname in overweging te nemen. Net als elke overheidsorganisatie moet ook FIT elk jaar opnieuw kijken hoe de beperkte middelen het meest efficiënt kunnen worden ingezet. Er worden in 2023 meer dan honderd acties georganiseerd in het buitenland ter bevordering van de Vlaamse export. Meerdere daarvan kunnen ook relevant zijn voor de bedrijven uit de mediasector. Het is belangrijk om te benadrukken dat bedrijven ook niet zomaar in de kou gelaten worden: ondernemingen die op individuele basis deelnemen aan IBC kunnen onder bepaalde voorwaarden financiële steun aanvragen bij FIT en kunnen uiteraard ook een beroep doen op individuele ondersteuning door het binnen- en buitenlandse netwerk van FIT.

Welke initiatieven zullen we nemen om Vlaamse audiovisuele en mediabedrijven te promoten? Behalve IBC zijn er diverse andere acties op het actieprogramma van FIT die ook relevant zijn voor de bedrijven uit de mediasector. We denken daarbij onder meer aan IT-fora zoals Mobile World Congress, Smart City Expo in Barcelona en South by Southwest in Austin in de Verenigde Staten. Er zijn de gamingbeurzen in Duitsland en in de Verenigde Staten. Er is Gamescom in Keulen, GDC San Francisco, RSA, de cybersecuritybeurs in San Francisco en digital health DMEA in Berlijn, om er maar enkele te noemen. Daarnaast kunnen ook 'brokerage events' worden georganiseerd voor de sector, zoals is gebeurd tijdens de pandemie.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (cd&v): Minister-president, dank voor uw antwoord. Als ik het goed begrepen heb, is alleszins de beslissing voor het jaar 2023 onherroepelijk genomen. Ik vind het spijtig dat er daarover toch niet nog eens in overleg gegaan wordt met MediaNet. Met alle voorbeelden die u hier geeft, de diverse andere mogelijkheden waar mediabedrijven, techbedrijven binnen media op zouden kunnen inspelen, zou ik dan toch vragen om dat eens te overleggen, dat FIT en MediaNet toch nog eens samenzitten om dat te overlopen, om te zien welke bedrijven naar welke beurzen georiënteerd kunnen worden. Want het is toch wel een stukje een verlies dat de deelname, ook al was het nu maar voor – u zegt – slechts vier bedrijven, aan de groepsstand volledig zou wegvallen.

Er is een heel mooi filmpje gemaakt over het nieuwe Flanders Technology & Innovation dat eraan komt. Ongeveer gelijktijdig ontvang je dan die brief van MediaNet. Ik vond het een beetje spijtig. Ik hoop dat er alsnog overleg mogelijk is om dan tenminste de andere pistes goed te overlopen en de samenwerking toch niet helemaal op de helling te zetten door het feit dat die ene hele belangrijke beurs volgend jaar geen groepsstand zal krijgen, en dat men dat misschien toch in de toekomst zal overwegen. Het blijft immers de belangrijkste technologiebeurs hier in Europa. Ik stel me die vraag, maar ze moeten samen overleggen. We hebben gezegd dat dat operationeel is. We kunnen daar ook alleen maar toe oproepen.

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Vooral het laatste dat collega Brouwers zegt, vind ik juist. Het operationele ligt in de handen van het management en de raad van bestuur. Als de minister elke beslissing zou moeten nemen over welke beurs waar gevolgd moet worden en met wie overleg gepleegd wordt, dan zouden we verkeerd bezig zijn. Het is ook een keuze van het parlement geweest om FIT te organiseren zoals het nu georganiseerd is. Dat moeten we ook respecteren. De boodschap is om dialoog te voeren met iedereen die daar iets kan bijdragen. Dat lijkt me vanzelfsprekend. Maar het is aan de directie van FIT en de raad van bestuur om die beslissing te nemen. Ik wil dat toch eens naar voren brengen, omdat dat vaak een moeilijkheid is. In zo'n organisatie met een raad van bestuur is het operationele duidelijk uitbesteed. Natuurlijk mogen wij er vragen rond stellen. Maar het is niet de minister-president of een vakminister die uiteindelijk de beslissingen zal nemen. De minister-president geeft een kader en een budget aan zo'n raad van bestuur en een management. Het is dan aan hen om de juiste beslissingen te nemen.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik denk niet dat we moeten redeneren dat we er volgend jaar ook moeten staan omdat we er al tien jaar stonden. Ik denk dat het heel goed is FIT af en toe de vraag stelt: waar staan we, en wat is de bijdrage? Als je op een bepaald moment vaststelt dat er voor een beurs die je al tien jaar volgt, nog maar vier bedrijven geïnteresseerd zijn, dan denk ik dat er betere opportuniteiten zijn. Ik heb vorig jaar het geluk gehad om Smart City in Barcelona bij te wonen: daar moeten wij aanwezig zijn. Dat was formidabel. Maar je kunt niet

alles doen. Ik denk dat het een gezond principe is om de zaken eens te evalueren, en om te zeggen: we hebben nu tien jaar daar gestaan, we gaan nu eens ergens anders. Het moet natuurlijk een gedegen evaluatieoefening zijn. Maar zoals collega Muyters ook zegt wens ik dat in de handen van de raad van bestuur te laten. Dat kader, die werkwijze, is zo afgesproken.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (cd&v): Ik begrijp dat de raad van bestuur autonome beslissingen kan nemen, en zeker op het operationele vlak. Maar er zijn nog wel raden van bestuur waar vragen over worden gesteld. Ik zeg maar iets: in dezelfde mediacommissie mogen we dan over de VRT ook geen vragen meer stellen. Ik denk dat we dat moeten kunnen blijven vragen. Er is ook nog altijd een soort politieke verantwoordelijkheid. Het punt was dat dat eigenlijk een exclusieve mediabeurs is, en media-innovatie is op zich ook een belangrijk onderdeel binnen alles wat FIT zou moeten doen. En nu kunnen ze dan terecht ... U noemt Gamescom. Dat kennen we natuurlijk ook, maar dat gaat echt over de gaming-sector. Dat is heel exclusief het onderdeel gaming. Ik hoop gewoon – het is een oproep – dat zowel de mensen van FIT als die van MediaNet deze commissie misschien mee volgen, of het verslag lezen. Ik roep hen op: zet u samen. Er mag voor media echt wel wat gebeuren, ook op het internationale vlak. Dat is de belangrijkste boodschap die ik wil meegeven. We zien dan wel verder, voor de volgende jaren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld